

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**ERGENLERİN AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARI,
AKADEMİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARI VE
MÜKEMMELİYETÇİLİK DÜZEYLERİ**

NURBANU SULA ATAŞ

Danışman

DOÇ. DR. HATİCE KUMCAĞIZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MART, 2018

TELİF HAKKI

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren.....(.....) ay sonra tezdin fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :Nurbanu

Soyadı :SULA ATAŞ

Bölümü : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı :Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları, Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri

İngilizce Adı :Academic Procrastination Attitudes of Adolescents, Academic Self-Efficacy Beliefs and Perfectionism Levels

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Nurbanu SULA ATAŞ

İmza: .....

KABUL VE ONAY

Nurbanu SULA ATAŞ tarafından hazırlanan “Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları, Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans /Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Başkan: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Bu tezin **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/ Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: __/__/__

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

Biricik Kızım Elif Zühre'ye

TEŞEKKÜRLER

Yüksek lisans sürecim boyunca, çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimiyle önümü açan, tüm hata ve ihmalkarlıklarına rağmen hoşgörüsünü her daim muhafaza eden, çok değerli danışmanım Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ'a sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Bu araştırmanın yapılabilmesinde verdikleri desteklerden dolayı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) (PYO.EGF.1904.17.007) Komisyonuna teşekkür ediyorum. Ayrıca yüksek lisans ders dönemimde özverileriyle emek vermiş olan başta Prof. Dr. Kurtman ERSANLI olmak üzere tüm kıymetli hocalarıma teşekkür ederim.

Seminer ve tez yazım süreçlerinde yardım istediğim her an şartlarını zorlayarak kilometrelerce uzaktan bana destek olan kadim dostum Zeynep MASUD'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Yaşamım boyunca her ihtiyacım olduğunda yanıbaşımdaya olan, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili anne ve babama; sabrı, özeni ve emeği ile bana bu süreci kolaylaştıran, sevgi ve anlayışıyla yükümü hafifleten sevgili eşim Talip ATAŞ'a ve varlığı ile hayatımıza yeni renkler katan canım kızım Elif Zühre'ye sonsuz sevgilerimi sunarım.

**ERGENLERİN AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARI,
AKADEMİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARI VE
MÜKEMMELİYETÇİLİK DÜZEYLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Nurbanu Sula Ataş

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Mart, 2018

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın örneklemini Samsun ilinin İlkadım ilçesindeki liselerde öğrenim gören 383 kız ve 219 erkek olmak üzere toplamda 602 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada “Akademik Erteleme Ölçeği”, “Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği”, “Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın verilerine Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi, Regresyon, t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır. Araştırma verileri SPSS for Windows 20.0 programı kullanılarak analiz edilmiş olup, ulaşılan bulgular yorumlanmıştır. Çalışmada, ergenlerin akademik erteleme davranışı ile akademik öz yeterlik inançları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki, ergenlerin akademik erteleme davranışı ile mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından “Kendine Yönelik” alt boyutu puanı arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin, akademik erteleme davranışlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, sınıf düzeyine göre ise anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Ergenlerin mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından Sosyal Kaynaklı alt boyutu sınıf düzeyi ve cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, Kendine Yönelik alt boyutu anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Anahtar Kelimeler :Akademik Erteleme, Akademik Öz Yeterlik,
Mükemmeliyetçilik

Sayfa Sayısı :73

Danışman :Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ

İkinci Danışman :

**ACADEMIC PROCRASTINATION ATTITUDES OF
ADOLESCENTS, ACADEMIC SELF-EFFICACY BELIEFS AND
PERFECTIONISM LEVELS**

MS Thesis

Nurbanu Sula Ataş

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

February, 2018

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine, the relationship between perfectionism levels and academic procrastination attitudes of adolescents, academic self-efficacy beliefs. The sample of this research consists 383 female and 219 male with a total of 602 students studying in the high school in İlkadım district of Samsun province. In this research “academic procrastination scale”, “child and adolescent perfectionism scale”, “self-efficacy scale for children” and “personal information form” were used. Pearson product-moment correlation analysis, regression, T-Test, one way variance analysis (ANOVA) tests were applied to the data of research. The research data was analyzed using SPSS for windows 20.0 program and the findings were interpreted. In the study, there was a moderately significant relationship between the academic procrastination attitudes of adolescents and academic self efficacy beliefs in the negative direction, significant correlation was found between academic procrastination attitudes of adolescents with the “self directed” subdimension score from perfectionism level scale subdimension in the negative direction at low level. Academic self efficacy beliefs and perfectionism levels of adolescents were found to be a significant predictor of academic procrastination attitudes. The academic procrastination attitudes of adolescent and academic self efficacy beliefs differ significantly according to the gender variable but does not significantly differ according to the class level. The social originated subdimension from the level of perfectionism scale of adolescents differs significantly according to class level and gender, the self directed subdimension does not differ significantly.

Key Words :Academic Procrastination, Self-Efficacy, Perfectionism
Number of Pages :84
Advisor : Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ
Co-advisor :

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI.....	II
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	III
KABUL VE ONAY	IV
TEŞEKKÜRLER	VI
ÖZ.....	VII
ABSTRACT	IX
İÇİNDEKİLER	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XIV
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	2
1.2Araştırmanın Amacı	6
1.3Problem Cümlesi.....	6
1.4Alt Problemler	6
1.5Denenceler.....	7
1.6Sayılıtlar	7
1.7Sınırlılıklar.....	7
1.8Tanımlar.....	8
1.9Araştırmanın Önemi.....	8
İKİNCİ BÖLÜM	10
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	10
2.1Erteleme Kavramı.....	10
2.2Akademik Erteleme	12
2.3Mükemmeliyetçilik.....	13
2.4Öz Yeterlik.....	16
2.5Akademik Erteleme ile İlgili Araştırmalar	18
2.5.1Akademik Erteleme ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	18
2.5.2Akademik Erteleme ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	22
2.6Mükemmeliyetçilik ile İlgili Araştırmalar.....	24

2.6.1Mükemmeliyetçilik ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar..	24
2.6.2Mükemmeliyetçilik ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar..	26
2.7Öz Yeterlik ile İlgili Araştırmalar	28
2.7.1 Öz Yeterlik ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar..	28
2.7.2Öz Yeterlik ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar..	30
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	33
III. YÖNTEM	33
3.1Araştırma Modeli.....	33
3.2Evren ve Örneklem	33
3.3Veri Toplama Araçları	38
3.3.1Akademik Erteleme Ölçeği..	38
3.3.2Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği.....	39
3.3.3Çocuklar için Öz Yeterlik Ölçeği.....	39
3.3.4Kişisel Bilgi Formu.....	39
3.4Verilerin Toplanması.....	40
3.5Verilerin Analizi.....	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	42
IV. BULGULAR.....	42
4.1Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançlarına İlişkin Bulgular.....	40
4.2Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları ile Mükemmeliyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	43
4.3Ergenlerin Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Akademik Erteleme Düzeylerini Yordayıp Yordamadığına İlişkin Bulgular	43
4.4Ergenlerin Cinsiyetine Göre Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulgular	44
4.5Ergenlerin Sınıf Düzeyine Göre Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	45

BEŞİNCİ BÖLÜM	48
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	48
5.1 Tartışma	48
5.2 Sonuç ve Öneriler	53
KAYNAKÇA	55
EKLER	68

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1:Araştırmanın Evreninde Bulunan Öğrenci Sayıları ve Liseler	34
Tablo 2:Araştırmanın Örnekleminde Bulunan Öğrenci Sayıları ve Liseler.....	36
Tablo 3:Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler	40
Tablo 4:Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları Puanlarına ait Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları	42
Tablo 5: Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları ile Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Puanlarına ait Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları	43
Tablo 6: Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Akademik Erteleme Davranışı Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	44
Tablo 7: Ergenlerin Cinsiyete Göre Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Puanlarının Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları	45
Tablo 8: Ergenlerin Sınıf Düzeyine Göre Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Puanlarına Ait Tek Yönlü Anova Testi Sonuçları	46

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Tezin bu bölümünde araştırmaya konu olan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, denenceler, sayılılar, sınırlılıklar, araştırmanın önemi ve tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

İnsanlar yaşamları boyunca hayatın çeşitli alanlarında farklı sorumluluklar yüklenirler. Yüklenen bu sorumluluklar zaman zaman unutma ya da farklı sorumlulukların birbiriyle çatışması gibi nedenlerden dolayı yerine getirilememektedir. Bu tür sorumlulukların ileriki bir zamana bırakılması erteleme davranışı olarak adlandırılmaktadır. İnsanlık problemleri içinde en az anlaşılana olarak nitelendirilen erteleme davranışı sonra denilen işleri kapsamaktadır (Ferrari, 1994). Erteleme Davranışı Türk Dil Kurumu'na bir işi sonraya bırakmak, tehir etmek olarak tanımlanmaktadır. Erteleme, insan yaşamını olumsuz etkileyen fakat çoğunlukla etkisi o anda görülemeyen bir davranıştır. Yapılacak olan işlerin sonraya bırakılması ilk anda bir rahatlama hissettirse bile zaman geçtikçe kaygı ve gerginliğe yol açar (Çelik, 2014).

Toplumun genelinde, her yaş grubundan insanın yaşadığı erteleme davranışı akademik alanda da karşılaşılan bir durumdur. Bireyin eğitim-öğretim yaşamında yapması gereken ödev veya görevleri çeşitli nedenlerle ertelemesi akademik erteleme davranışı olarak tanımlanmaktadır (Özer ve Altun, 2011). Alanyazında erteleme davranışının bir alt boyutu olarak yer alan akademik erteleme, erteleme kavramının özgün bir biçimidir. Akademik erteleme davranışı Solomon ve Rothblum (1984) tarafından sınava hazırlanmanın, proje veya ev ödevlerinin yapılmasının son dakikaya bırakılması olarak ifade edilmiştir (aktaran Gürültü, 2016). Başka bir ifadeyle okulla ilişkili olan tüm ödev, sorumluluk ve davranışlar erteleme ya da geciktirme eğilimi şeklinde tanımlanabilir (Toker, 2014).

Akademik erteleme öğrencilerin akademik performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. Okulda verilen ödevlerin ve sorumlulukların verilme sebebi etkili öğrenmenin gerçekleşmesi ya da öğrencinin davranış kazanabilmesidir. Ödev ve sorumluluklar zamanında yapılmadığında öğrencinin eğitim-öğretim yaşantısında kazanılması gereken kazanımların gerisinde kalmasına yol açacaktır. Lee (2005) akademik yaşamda alışkanlık haline getirilmiş erteleme davranışının öğrencinin yaşam kalitesi ve performansını düşürdüğünü belirtmektedir.

Araştırmacılar akademik erteleme konusunda yaptıkları çalışmalarla, erteleme davranışının nedenlerini anlamaya çalışmışlardır. Erteleme davranışının nedenlerini, ortaya çıkış sürecini anlamak, bu konuda çözüm üretebilmek için ön koşuldur. Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında motivasyon eksikliği, düşük öz kontrol, görevin zor olarak algılanması, öğrenilmiş çaresizlik gibi sebeplerle karşılaşılmaktadır (Haycock, McCarthy ve Skoy 1998;McKean, 1994; Milgram, Batori ve Mowrer, 1993; Senecol, Koestner ve Vallerand, 1995).

Karmaşık bir yapıya sahip olan akademik erteleme davranışı, pek çok değişkenden etkilenmektedir. Yapılan araştırmalarda mükemmeliyetçilik ve özyeterlik kavramlarının da akademik erteleme ile ilişkili olduğu görülmüştür (Akkaya, 2007; Aydoğan, 2008).

Bireyler doğdukları andan itibaren yaşama uyum sağlamak için yeni şeyler öğrenmek zorundadır. Bu öğrenme sürecinde çocuk, yetişkinler tarafından geliştirilmekte, eleştirilmekte ve belli bir standarda ulaşmaya çalışmaktadır (Kırdök, 2004). İlerleyen yaşlarda birey bu çabayı üstlenerek kendisi belirlenen standartlara ulaşmaya hatta bu standartları aşmaya çalışmaktadır. Bireylerin bir konuda mükemmel olmak amacıyla aşırı çaba sarf etmesi “mükemmeliyetçilik” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017). Merriam-Webster’s Sözlüğü’nde (1983), mükemmeliyetçilik, kusursuz olmayan her şeyi kabul edilemez olarak değerlendirmek şeklinde yer alır.

Mükemmeliyetçilik kavramı kişilik üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir. Bireyler kendi yetenek ve kapasitelerini göz önünde bulundurarak gerçekçi hedefler belirlerse, hedeflerine ulaşma ihtimalleri yüksek olur. Bu şekilde gerçekçi hedeflerle yönlendirilen mükemmeliyetçilik bireyin yaşamını olumlu yönde etkileyecektir (Camadan, 2009).

Fakat mükemmeliyetçilik olumlu bir özellik gibi görünse de genel itibariyle bireylerin erişilmesi pek mümkün olmayan hedefler belirleyerek çok fazla çaba harcaması durumunda hayal kırıklıklarına sebep olmaktadır. Kendi yeteneklerinin çok üzerinde ve gerçekçi olmayan hedefler belirleyen birey, hedeflediği standarda ulaşmak için umutsuzca çaba harcayacak ve yenilgiye uğrayacaktır (Pamir, 2008). Bu durum yaşamda pek çok olumsuz durumun başlangıcı olabilecektir.

Mükemmeliyetçilik, en iyiye ulaşmak için uğraşırken elde edilen diğer başarıların değerini düşürerek, kişinin tatmin olmasını engeller ve o kişi için yaşamı zorlaştırır (Bozdemir, 2011). Mükemmeliyetçilik eğiliminin sevgi, başkaları tarafından kabul görme ve çevresindeki kişilerce onaylanma ihtiyacı ile başladığı ve sonrasında kendisinin değil başkalarının istek ve ihtiyaçlarına duyarlılık gösterme, başkalarının bakış açılarını benimseme gibi sonuçlara yol açtığı görülmektedir (Erözkan, 2008). Bunun yanı sıra kendisiyle ilgili gerçekçi olmayan standartları bulunan mükemmeliyetçi bireyler, işleri erteleme, zamanında görevleri yerine getirememe gibi sorunlar yaşayarak kişilerarası ilişkilerde problemlerle karşılaşır ve bu da zamanla toplumsal uyum güçlüğü yaşamalarına sebep olabilir (Pamir, 2008).

Yaşamdaki en önemli geçiş dönemlerinden biri olan ergenlik dönemi, özellikleri itibariyle ergenlerin pek çoğunu mükemmeliyetçi kişilik özellikleri sergilemeye itmektedir (Camadan, 2009). Çevresi, özellikle de arkadaşları tarafından kabul görmek isteyen ergenler kendilerini ispatlamak, daha iyi daha mükemmel olmak gibi amaçlarla kendilerine hedefler belirler ve bu hedeflere ulaşma yönünde tutum sergilerler. Bu çabada sergileyecekleri mükemmeliyetçi tutum, olumsuz sonuçlarla karşılaştıklarında kimlik geliştirme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Bireyde oluşabilecek özgüven eksikliği, yetersizlik hissi, düşük benlik saygısı, sosyal kaygı bu etkiler arasında sayılabilir (Rice, Ashby ve Slaney, 1998).

Alanyazın incelendiğinde mükemmeliyetçilik kavramının ilk zamanlarda tek boyutlu ve yıkıcı etkileri olan bir özellik olarak ele alındığı (Burns, 1980; Hamachek, 1978; Patch, 1984), son yıllarda ise tek boyutlu olarak ele alınmanın bu kavramı açıklamada yetersiz olacağı görüşünden hareketle çok boyutlu bir kişilik özelliği olarak ele alındığı görülmektedir (Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate, 1990; Hewitt ve Flett, 1990).

Bireylerin iyiye ulaşmak, başarı elde edebilmek için ihtiyaç duydukları bir diğer özellik de öz yeterlik inancıdır. Bireyin eğitim-öğretim süreçlerinden geçerken bu sürecin sonunda başarı elde edeceğine dair inanca ihtiyacı vardır.

Öz yeterlik inancı Bandura (1997) tarafından bireyin bir işi yapabilmek için gerekenleri organize edip, o işi başarıyla yapabilme potansiyeline ilişkin kendi yargıları olarak tanımlanmıştır. Başka bir tanımda ise öz yeterlik inancı, bireyin karşısına çıkabilecek zorluklarla baş edebilmede ne derece başarı göstereceğine ilişkin kendi öngörülerini, inancı şeklinde ifade edilmiştir (Senemoğlu, 2004).

Öz yeterlik inancı, Bandura (1986) tarafından ortaya atılan ve Sosyal Öğrenme Kuramının merkezinde yer alan bir kavramdır. Öz yeterlik bireyin kendi gerçekliğinin farkında olmasıdır ve bu kişisel yeterlik duygusu bireyin motivasyonu ve mutluluğu için önemlidir. Karşılaştığı bir zorlukla başa çıkamayacağına inanan kişi, o zorlukla karşılaştığında çaresizlik içinde kalır. Öz yeterlik inancı yüksek olan kişi ise sorunlar karşısında inançla ve istekle davranışsal, duygusal, bilişsel ve sosyal tüm becerilerini kullanarak çözüm üretmeye çabalar (Kaçar, 2016). Yapılan araştırmalar öz yeterlik inancı yüksek olan bireylerin sistemli ve ısrarlı çalışmalarından ötürü sonuca daha kısa zamanda ulaştıklarını göstermektedir (Aslan ve Sağır, 2008; Üredi ve Üredi, 2006). Öz yeterlik kavramına öğrencilerin öğrenme faaliyetleri bağlamında bakıldığında yüksek öz yeterliğe sahip öğrencilerin öğrenme amacına sahip oldukları görülmektedir (Ünal, 2013).

Öz yeterlik yeni bilgi ve deneyimlerin ardından zamanla ve duruma göre değişebilen dinamik bir yapıdır (Telef ve Karaca, 2012). Bazı görevler karşısında düşük öz yeterliğe sahip olan bir birey, farklı bir konuda yüksek öz yeterlik inancıyla hareket edebilir. Öz yeterlik algısı genel bir yargı değil, kişisel duygu ve düşünceleri barındıran özel görev ve faaliyetlere ilişkin bireysel değerlendirmelerdir.

Öz yeterlik inancı birçok yönden öğrencilerin davranışlarını etkilemektedir. Öğrencilerin kendilerini yeterli gördükleri görevlerle ilgilenmelerini, yetersiz gördükleri görevlerden kaçınmalarını sağlar; çeşitli aktivitelere ne kadar çaba göstereceklerini belirlemelerine yardımcı olur, neleri gerçekleştirebilecekleri konusunda öngörü oluşturmalarını sağlar (Telef, 2011). Öz yeterliğin yüksek oluşu

zorlu performans gerektiren işlere güvenle yaklaşmayı kolaylaştırır, iyimser bakış açısını artırır, kaygıyı azaltır ve benlik saygısını artırır (Pajares ve Schunk, 2002).

Öz yeterlik inancı yaşamın önemli geçiş dönemlerinde düzenleyici bir rol oynar, bireyin başarı deneyimleri biriktirerek kişisel yeterliliğini güçlendirir ve böylece geçişi kolaylaştırır (Bandura, 1994).

Ergenlik dönemi pek çok değişimin aynı anda yaşandığı zorlu bir dönemdir. Bu zor dönemde farklı gelişim alanlarındaki gelişim görevlerini tamamlamak zorunda olan birey aynı zamanda yaşamının da en zorlu yıllarından geçmektedir. Ergenlik yıllarının başında dört yıl süresince eğitim göreceği liseyi belirleyecek olan zorlu sınav, ergenlik yıllarının sonlarında ise yaşamı boyunca yapacağı mesleği belirleyecek olan üniversite sınavında göstereceği performans ergenin yaşadığı psiko-sosyal değişimlerden etkilenmektedir. Ergenler duygusal yaşamlarında meydana gelen köklü değişimlerin etkisiyle başkaları tarafından sevgi görmeye son derece ihtiyaç duyarlar ve bu ihtiyaçlarını hem karşı cinsten bir arkadaş hem de akran gruplarıyla karşılamaya çalışırlar (Ersanlı, 2005). Bu amaçla, daha iyi, daha mükemmel olmaları gerektiği, aksi takdirde yalnız kalabilecekleri şeklinde bir inanç sistemi geliştirebilirler. Dolayısıyla ergenlerin mükemmeliyetçi kişilik özelliklerinin ergenlik dönemi özelliklerinden etkilenmekte olduğu görülmektedir.

Ergenlik döneminde meydana gelen değişimlerin değerlendirmesini yapmak, hayal kurmak ve bağımsız bir birey olduğunu hissetmek adına ergenlerin sıklıkla yalnız kalmaya ihtiyacı vardır (Ersanlı, 2005). Fakat ergenlik dönemine denk gelen yoğun sınavlar ve sorumluluklar ergenlerin sahip oldukları kısıtlı zamanı kişisel ihtiyaçları ve akademik sorumlulukları arasında paylaşırken zorunda kalmalarına ve dolayısıyla zaman yönetimi konusunda sıkıntılara yol açmaktadır. Eğitim-öğretim yaşantısının getirdiği sorumluluklara yeterince zaman ayıramaması da, bu dönemde akademik erteleme davranışının sıklıkla tekrarlanması sonucunu doğurabilmektedir.

Zorlu ergenlik ve sınav süreçlerinde bireyin en fazla ihtiyacı olan şeylerden biri de başarabileceğine dair inancıdır (Aydoğan, 2008). Karşılaşacağı sınavlarda başarılı olacağına inanan, zorlukların üstesinden gelebilecek yeterlikte olduğuna inanan yani öz yeterlik inançları yüksek olan bireylerin kaygıları azalmaktadır ve bu da başarıma olasılığını artırmaktadır (Bandura, 1997).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde akademik erteleme davranışını açıklayan kuramsal temelin sınırlı olduğu, mevcut araştırmaların da buyk bir çoğunluğunun niversite öğrencileriyle yapılmış olduğu görülmüştür. Literatürdeki araştırmalarda akademik erteleme ile akademik öz yeterlik ilişkisi ve akademik erteleme ile mükemmeliyetçilik ilişkisini inceleyen çalışmalar bulunduğu ve akademik ertelemenin bu değişkenlerle ilişkili olduğu bulunmuştur (Akby, 2009; zer ve Altun, 2011; nal, 2013). Bu alışmalar doğrultusunda akademik öz yeterlik ve mükemmeliyetçilik kavramlarının akademik erteleme üzerinde bir etkiye sahip olacağı düşünülmüştür. Ancak alanyazında akademik erteleme davranışı, akademik öz yeterlik inancı ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin bir arada incelendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

İlgili alanyazın ve ergenlik dönemi özellikleri dikkate alınarak yapılan bu araştırmada ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1.3 Problem Cümlesi

Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

1.4 Alt Problemler

1. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

4. Ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermekte midir?

5. Ergenlerin sınıf düzeyine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.5 Denenceler

1. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3. Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısıdır.

4. Ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir.

5. Ergenlerin sınıf düzeyine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir.

1.6 Sayıtlar

1. Araştırmada kullanılan ölçeklerin amaca hizmet eder nitelikte olduğu varsayılmıştır.

1.7 Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Samsun'un İlkadım İlçesi'nde bulunan lise öğrencileri ile sınırlıdır.

2. Öğrencilerin akademik erteleme davranışı, mükemmeliyetçilik ve özyeterlik algısı düzeyleri, Akademik Erteleme Ölçeği, Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği'nden aldıkları puanlarla sınırlıdır.

1.8 Tanımlar

Erteleme: Bireyin bir görevi ifa etmeyi, sorumluluk almayı veya bir konuda karar vermeyi başka bir zamana bırakması (Milgram, Mey-Tal ve Levison, 1998).

Akademik Erteleme: Bireylerin yapmayı planladıkları akademik görevleri zamanında yapmayıp, ileri bir tarihe ertelemesi (Lay, 1986).

Mükemmeliyetçilik: Bireyin kendisine mevcut potansiyelinin üzerinde hedefler koyması ve bu hedeflere ulaşamamaya tahammülü olmamasıdır (Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate, 1990).

Öz Yeterlik: İnsanların hedeflerine ulaşmak için gereken eylemi gerçekleştirme ve gereken organizasyonu yapma kapasitesiyle ilgili kendi yargılarıdır (Bandura, 1986).

1.9 Araştırmanın Önemi

Ergenlik dönemi her alanda köklü değişimlerin hızlı bir şekilde yaşandığı, bireylerin kendisiyle ve çevresiyle ilişkilerini derinden etkileyen bir evredir (Ersanlı, 2005). Zorlu bir değişim evresi olan ergenlik, bireylerin akademik yaşamını ve bununla birlikte akademik yaşamı etkileyen pek çok değişkeni de etkilemektedir.

Ergenlik döneminde kimlik karmaşası içerisinde olan bireylerin öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri karşılaşılan sınavlara hazırlık sürecinde performanslarını etkileyerek hedeflerine ulaşmalarında belirleyici rol oynayacaktır.

Erteleme davranışının en fazla yoğunlaşılan türü olan akademik erteleme, son dönemlerde sebepleri yoğun bir şekilde araştırılan bir konu olmuştur. Farklı çalışmalarda erteleme davranışının mükemmeliyetçilik, yetersiz motivasyon, sürekli kaygı, başarısızlık korkusu, öz yeterlik algısı gibi sebeplerden kaynaklandığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Akbay, 2009; Janssen ve Cartoon, 1999; Sarıoğlu, 2011).

Akademik erteleme davranışına etkisi farklı araştırmalara konu olan mükemmeliyetçilik ve öz yeterlik algısı değişkenleri birbirinden bağımsız olarak pek çok araştırma tarafından desteklenmiştir. Buna rağmen ergenlerin akademik erteleme davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeyleri ve akademik öz yeterlik inançları arasında nasıl bir ilişki bulunduğu daha önce herhangi bir çalışmaya konu olmamıştır. Bu sebeple yapılan araştırmanın bu konuda yapılacak çalışmalara fikir

verebileceği, ergenlere ve ailelere yönelik yapılacak yeni çalışmaların nn açacağı ve eğitim-ğretim faaliyetleri bağlamında farkındalığı artıracadığı düşünülmektedir.

Akademik erteleme davranışının özellikle yoğun sınav dönemlerinden geçen ergenlerin akademik yaşamı ve geleceği üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulduğunda akademik erteleme davranışının sebeplerini incelemeye yönelik güncel ve işlevsel çalışmaların önemi anlaşılmaktadır. Dolayısıyla alışma literatüre katkı sağlayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çalışmanın kuramsal alt yapısını oluşturan akademik erteleme, öz yeterlik ve mükemmeliyetçilik ile ilgili kuramsal bilgilere ve bu konularla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1 Erteleme Kavramı

Erteleme kavramı kentleşmeyle birlikte ortaya çıkan zaman yönetimi sorunu ile birlikte oldukça önemli bir kavram olarak insan yaşamında yerini almıştır. Artık insanlar gün içerisinde yapacakları her şeyi planlamak zorundadır; aksi halde günün yoğunluğunda bazı işlerin ertelenmesiyle birlikte bireyde öfke, gerginlik, yetersizlik, suçluluk hisleri ortaya çıkacaktır (Sarioğlu, 2011). Erteleme davranışı beraberinde pek çok istenmeyen sonuç getirmekte, kişisel ve akademik başarıları engellemekte ya da geciktirmektedir (Balkıs, 2006).

Erteleme kavramı, bireyin bir görevi ifa etmeyi, sorumluluk almayı veya bir konuda karar vermeyi başka bir zamana bırakması olarak tanımlanmaktadır (Milgram, Mey-Tal ve Levison, 1998). İlgili literatürde erteleme kavramının tam ve yeterli tanımı ile ilgili ortak bir görüş bulunmamaktadır. Bu sebeple erteleme kavramının farklı tanımları bulunmaktadır. Steel (2002) yaptığı tanımda, kişinin herhangi bir zarar oluşmayacağını bilerek gönüllü olarak bir işi geciktirmesini erteleme olarak tanımlamıştır.

Erteleme kavramıyla ilgili alanyazın incelendiğinde araştırmacıların erteleme kavramının davranışsal, bilişsel ve duygusal boyutları bulunduğu konusunda fikir birliğine vardıkları görülmektedir (Gülebağlan, 2003). Ertelemeyle ilgili yapılan tanımlar genellikle erteleme kavramının davranışsal boyutuna vurgu yapar ve “gecikme” kavramına vurgu yaparak davranışın olumsuz yönüne odaklanır (Çelik, 2014). Daha genel bir şekilde ifade edersek; davranışın geciktirilerek, sonraki bir zamana bırakılması davranışsal boyuttur. Ertelenen davranışın aslında niyet edilen kısmı

bilişsel boyutu ve davranış ertelendikten sonra bireyin hissettiği rahatsızlık ve stres ise davranışın duygusal boyutudur (Gülebağlan, 2003).

Erteleme davranışını sergileyen insanların çoğu bu davranışı yaşamlarının çeşitli dönemlerinde yinelemektedirler (Burka ve Yuen, 2008). Ertelemenin sıklıkla yinelenmesine “erteleme döngüsü” adı verilir. Burka ve Yuen (2008)’in yedi aşamada açıkladığı erteleme döngüsü şu şekildedir:

1. “Bu kez erken başlayacağım.” : Daha önceki tecrübelerinin sonucunu bilen birey, bu defa da aynı hatayı yapmayacağına inanır.
2. “Hemen başlamalıyım.” : Erken başlamayı başaramayan birey daha fazla geciktirmemek için kendi üzerine baskı ve stres hissetmeye başlar. Fakat hala umudu vardır.
3. “Ya başlayamazsam?” : Zaman geçmektedir ve hala başlanmamıştır. Birey umutsuzluk ve pişmanlıkla doğabilecek kötü sonuçları düşünmeye başlar.
4. “ Hala vaktim var.” : Hissedilen tüm kötü duygulara rağmen birey, işin yetişebileceğine inanarak iyimserliğini korur.
5. “ Bende bir sorun var.” : Görevini hala yetiştiremeyen bireyde beceriksiz olduğu ya da yeterince zeki olmadığı yönünde düşünceler gelişir.
6. “ Yap ya da yapma.” : Görevin zamanı artık o kadar daralmıştır ki, ya yoğun bir çalışma ile yapılacak ya da başarısızlık kabul edilerek bırakılacaktır.
7. “ Bir daha asla ertelemeyeceğim.” : Görev yerine getirilmiş ya da getirilmemiş olsun, süreçte yaşanan sıkıntılar böyle bir karar alınmasına sebep olur.

Erteleme döngüsü yaşayan bireyler, kararlı bir şekilde verilen söze rağmen genellikle yeniden bu döngünün içinde bulurlar (Çelik, 2014).

Erteleme davranışının tanımlanmasında olduğu gibi sınıflandırılmasında da çeşitlilik bulunmaktadır. Ertelemeyle ilgili yapılan sınıflandırmalardan biri erteleme davranışının işlevsel oluşu ya da olmayışına göre yapılan sınıflandırmadır. Bir diğer sınıflandırma ise kişilik özelliği olarak erteleme, ertelemenin yaşamın pek çok alanında erteleme eğilimi gösterilmesi ve buna bağlı olarak yaşanan sıkıntılar ifade edilmektedir (Vestervelt, 2000).

Durumsal erteleme ise bireyin yaşamının yalnızca birkaç alanında gösterilen erteleme davranışdır. Durumsal ertelemde en sık karşımıza çıkan kavram ise akademik erteledir (McCown ve Roberts, 1994).

2.2 Akademik Erteleme

Akademik erteleme, ertelemenin özgün bir türüdür. Akademik erteleme, bireyin sorumluluk alanı dahilinde olan akademik kökenli görevlerini zamanında yapamaması olarak tanımlanır (Uzun, 2016). Hemen hemen bütün insanların günlük yaşam içerisinde yapması gerektiği halde ertelediği işler bulunmaktadır. Ertelenen bu işler akademik kökenli olduğunda, yani bireyin eğitim- öğretim yaşamı içerisinde üzerine düşen görevlerden biri olduğunda akademik erteleme olarak adlandırılmaktadır.

Tuckman (2002), akademik ertelemenin öğrencilerin akademik yaşantısı için önemli sonuçlar doğuran bir kişilik özelliği olduğunu belirtmiştir. Yapılan pek çok araştırmada, akademik erteleme davranışının depresyon, pişmanlık, stres gibi olumsuz sonuçlar doğurduğu görülmüştür (Burka ve Yuen, 2008; Solomon ve Rothblum, 1984).

Akademik ertelemenin davranışsal, bilişsel ve duygusal bir olgu olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunan Solomon ve Rothblum (1984), bu boyutlardan birinin ihmal edilmesinin akademik erteleme davranışını açıklarken yetersizlik oluşturacağını belirtmiştir. Akademik erteleme davranışının ortaya çıkışında bulunan bu bileşenler, akademik erteleme davranışı incelenirken de mutlaka göz önünde tutulmalıdır.

Alanyazında akademik ertelemenin nedenlerine ilişkin yapılan araştırmalarda pek çok farklı nedenle karşılaşılmaktadır. Bireyin gerçek dışı algıları ve beklentileri, başarısız olma korkusu, kaygı, düşük özsaygı, mükemmeliyetçilik, depresyon, akılcı olmayan inançlar, zaman yönetiminde yetersizlik akademik erteleme davranışının nedenleri arasında görülmektedir (Akkaya, 2007; Aydoğan, 2008;Çakıcı, 2003; Solomon ve Rothblum, 1984; Yaakub, 2000).

Akademik erteleme en fazla üniversite öğrencileri arasında olmak üzere toplumun geneli içinde son derece yaygın bir olgudur (Steel, 2007). Solomon ve Rothblum

(1984), öğrencilerin neredeyse yarısının ertelemeye kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ve bu durumdan yakındıklarını belirtmişlerdir.

Zamanı kontrol etme ve zaman yönetimi becerileri, bireyleri akademik ertelemeye iten önemli sebeplerden biridir. Zaman algıları gerçekçi olmayan bireylerin yaşadığı temel sorun, yerine getirmeleri gereken görevleri gerçek zamana göre değil kendi zaman algılarına göre planlamalarıdır (Burka ve Yuen, 2008). Bu şekilde bir zaman algısıyla hareket eden birey, görevlerini yerine getiremeyeceği için ertelemeye başvurmak zorunda kalır. Gelecek zaman algısıyla ilgili sıkıntı yaşanması, bireyin yapacağı işin ne kadar süreceğiyle ilgili öngöründe bulunamamasına yol açar, bu durumda da görev yetiştirilemeyip ertelenme durumu ortaya çıkar (Toker, 2014)

Akademik erteleme davranışının sonucunda, akademik başarısızlık, zor derslerin müfredatına yetişememe, devamsızlığın artması gibi sonuçların ortaya çıktığı, yapılan araştırmalarda görülmektedir (Burka ve Yuen, 1983; Rothblum, Solomon ve Murakami, 1986).

2.3 Mükemmeliyetçilik

Mükemmeliyetçilik kavramı araştırmacılar tarafından tanımında tam bir uzlaşma yapılamayan, tanımlanması zor bir kavramdır. Pek çok farklı tanımda mükemmeliyetçiliğin farklı özelliklerinden bahsedilmektedir.

Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2017) mükemmel kelimesi “hiçbir eksiği, kusuru bulunmayan, çok yetkin” şeklinde tanımlanmıştır. Bir başka tanıma göre mükemmeliyetçilik mükemmel olmayan şeyleri kabul edilemez görme durumudur (Merriam-Webster's Dictionary, 1983).

Hollander'e (1965) göre mükemmeliyetçilik kişinin kendisinden ve çevresindekilerden olması gerekenin üstünde performans beklentisine girmesidir. Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate (1990) ise, mükemmeliyetçiliği kişinin mevcut potansiyelinin üzerinde hedefler koyması ve bu hedeflere ulaşamamaya tahammülü olmaması olarak ifade etmişlerdir.

Burns (1983) mükemmeliyetçilik kavramını bireyin beklentilerini, olayları yorumlama biçimini, kendisiyle ve diğer insanlarla ilgili yorumlamalarını; katı,

mantıksız ve gelişigüzel bir şekilde yapması, buradan hareketle sonuçlar elde etmesi ve kendilik değeri belirlemesi olarak tanımlamıştır.

Mükemmeliyetçilik tanımlarında ortak olarak ifade edilen durum, bireyin kendisi için belirlediği yüksek standartlardır.

Araştırmacılar mükemmeliyetçiliğin temelini incelediklerinde çocukluk yaşantılarındaki ebeveyn ilişkilerinin mükemmeliyetçi kişilik gelişiminin gerekçesi olduğunu görmüşlerdir (Burns, 1980; Hamachek, 1978; Hollander, 1965). Yapılan araştırmalarda, ebeveynleri tarafından sevgi görebilmek ve onaylanabilmek için yüksek standartlarda performans göstermesi gereken çocukların hata yapmasının ailesi tarafından reddedilme riski taşınması, mükemmeliyetçi kişilik oluşumunun temeli olarak ifade edilmektedir. Yani genel olarak mükemmeliyetçi kişilik geliştirenler şartlı sevgi gösteren ebeveynler tarafından yetiştirilen, sevgiye ulaşabilmek için mükemmel olma çabası gösteren çocuklardır (Uyanık, 2007). Bunun yanısıra Adderholt ve Golberg (1992) çocukluk yaşantılarındaki aile baskısı, sosyal baskı ve bireye sunulan gerçekçi olmayan rol modellerin, mükemmel olmadıkça sevilmeyeceği düşüncesi oluşturarak mükemmeliyetçi kimlik oluşumuna etki ettiğini belirtmişlerdir.

Mükemmeliyetçi kişilik özelliği, bireyin kendi kişiliği ve yaşamı için katı ve yüksek standartlar belirlemesine sebep olur (American Psychiatry Assaciation, 1994; aktaran Camadan, 2009). Belirlenen standartlarda bir yaşam sürmek ve yüksek hedeflere ulaşmak bireyi zorlayarak sonuçta başarısızlık yaşatabilmektedir. Mükemmel olma isteği ve kişinin fazlaca bu konuya yoğunlaşması, yaşanabilecek olan psikolojik sorunların tetikleyicisi olabilmektedir (Patch, 1984).

Antony ve Swinson (2009) mükemmeliyetçi kişilerin özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır:

1. Aşırı Telafi: Birey her şeyi sürekli kontrol eder ve davranışları mükemmel olana kadar tekrar tekrar yapar.
2. Aşırı Kontrol Etme ve Teminat Arama: Birey her şeyin kusursuz olmasını istediğinden devamlı kontrol eder ve mükemmellik teminatı arar.
3. Tekrar Yapma ve Düzeltme: Birey mükemmel ulaşamadığında yaptığı işi düzeltmek, tekrar yapmak ister.

4. Aşırı Planlama ve Liste Yapma: Birey davranışlarını kontrol altına almaya çalışır ve detayları listeler.
5. Karar Vermede Zorluk: Birey hatalı bir karar vermekten korktuğu için karar verme aşamasında çok zorlanır.
6. Erteleme: Birey hata yapmaktan çekindiği için yapması gerekenleri erteler.
7. Zamanı Ayarlayamama: Birey hedefe ulaşmaya çabalarken zamanı ayarlayamaz ve gereğinden fazla zaman harcayabilir.
8. Aşırı Yavaşlık: Birey hedefi için çabalarken kusursuz olması için aşırı yavaş davranabilir.
9. Biriktirme: Birey sahip olduklarını elden çıkarmak istemediği için biriktirebilir.
10. Kaçınma: Birey kendisine belirlediği standartların yüksekliğinden korkarak hedefe gitmekten kaçınabilir.
11. Başkalarının Davranışlarını Kontrol Etme: Birey her şeyin mükemmel olduğundan emin olmak için sürekli diğer insanları kontrol eder.
12. Yetki Verememe: Birey diğer kişilerin hata yapabileceklerini düşünerek onlara yetki vermek istemez.
13. Kolay Pes Etme: Birey sergileyeceği performansın kusursuz olmamasından korkarak başladığı işten çabuk pes edebilir.

Mükemmeliyetçilik kavramını açıklarken kişilik ve sosyal yönünü göz önünde bulunduran Hewitt ve Flett (1991) üç temel boyuttan bahsetmiştir:

1. Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik: Bu bireyler kusursuz olmaya çalışırken kendileri için yüksek standartlar belirlerler, fakat hedefe ulaşamazlarsa bunu kabul edemezler. Bu durumdan ötürü suçluluk duygusu yaşarlar.
2. Başkalarına Yönelik Mükemmeliyetçilik: Bu bireyler çevrelerindeki kişilerden kusursuz davranışlar bekler ve onları sıkı bir şekilde değerlendirirler. Durum beklentilerinin dışında seyrettiğinde bunu kabullenemezler ve karşılarındaki kişileri suçlayarak onlardan nefret edebilirler.
3. Sosyal Olarak Belirlenen Mükemmeliyetçilik: Böyle bireyler çevrelerindeki kişilerin onlardan yapabileceklerinin üzerinde, ulaşılması zor şeyler beklediklerini düşünür. Başkalarının onları olumsuz değerlendirmesi için

mükemmel olmaya çabalarlar. Başarılı olmadıkları zaman diğer insanların onları eleştireceğine inanır ve anksiyete yaşarlar.

Adler, mükemmeliyetçilik özelliğinin doğuştan geldiğini belirtmiş ve mükemmeliyetçiliğin sağlıklı mükemmeliyetçilik- sağlıklı mükemmeliyetçilik olmak üzere iki boyutu olduğunu ifade etmiştir (Rice ve Preusser, 2002). Adler'e göre mükemmeliyetçilik çabası bireyin sosyal ilgisini ve yeteneklerini en üst düzeye çıkarabildiğinde sağlıklı bir duygudur; ancak başkaları üzerinde üstünlük kurma eğiliminde olanlar için sağlıksızdır (Uyanık, 2007).

Parker (1997) ise sağlıklı ve sağlıksız mükemmeliyetçilik arasındaki ayrımı şu şekilde yapmıştır:

- Sağlıklı Mükemmeliyetçilik → Üstünlük Çabası
- Sağlıksız Mükemmeliyetçilik → Hatalara Aşırı Dikkat Etme Eğilimi

Hamachek (1978), mükemmeliyetçiliği normal ve nevrotik mükemmeliyetçilik olmak üzere iki şekilde değerlendirmiş; bireye mükemmel ulaşmak için azim kaynağı olan kişilik özelliği olduğunda normal, takıntılı bir kusursuzluk isteyen kişilik özelliği olduğunda ise nevrotik olduğunu belirtmiştir (aktaran Orange, 1997). Normal mükemmeliyetçiler elde ettikleri başarıdaki küçük hata ve eksiklikleri tolere edebilirler; fakat nevrotik mükemmeliyetçiler başarıda hataya ve eksığe kesinlikle tolerans gösteremezler ve hiçbir şekilde memnun olamazlar (Kahraman, 2013).

2.4 Öz Yeterlik

Öz yeterlik algısı bireylerin, hedeflerine ulaşmak için gereken eylemi gerçekleştirme ve gereken organizasyonu yapma kapasitesiyle ilgili kendi yargılarıdır (Bandura, 1986). Başka bir deyişle, öz yeterlik bireylerin kendileriyle ilgili, zorluklarla baş edebilme, hedefine ulaşabilme yeterliliğine ilişkin öngörüleridir (Senemoğlu, 2004). Ülper ve Bağcı (2012) da öz yeterlik kavramını, bireylerin yetenekleri ile ilgili sahip oldukları algıları olarak tanımlamışlardır.

Öz yeterlik tanımlarına bakıldığında, öz yeterliğin bireyin becerileriyle ilgili değil, becerilerini kullanarak yapabileceği şeyler hakkındaki yargıları olduğu görülmektedir (Telef, 2011). Öz yeterlik kavramı, bireyin yapabilecekleriyle ilgilenmez, kendine

güven duygusu da değildir. Bireyin kendi gerçekliğinin farkında olma düzeyiyle ilgili olarak kendini algılama durumudur.

Farklı bilim alanlarında yapılan araştırmalarda, bireyin sahip olduğu öz yeterlik inancının, bireyin davranışları üzerinde belirleyici etkisi olduğu görülmüştür (Bandura, 1986). Kurt (2012), öz yeterliğin bireylerin azmini ve kararlılığını artırarak performansını yükselttiğini belirtmiştir. Yüksek öz yeterlik algısına sahip olan bireyler, hedeflerine ulaşmak için, ısrarla ve sabırla çabalarlar (Aşkar ve Umay, 2001).

Bandura (1994)'ya göre bireyin kendini gerçekleştirecek eylemlerde bulunması için öz yeterliğin güdüleyici bir etkisi bulunmaktadır. Yani bireylerin performanslarının kalitesi ve kararlılık düzeyi, öz yeterlik inancına göre değişiklik gösterir (Kalkan, 2008). Öz yeterlik inancı yüksek olan bireylerin sahip oldukları kararlılık sayesinde, yaptıkları işin peşini bırakmadan hedeflerine ulaşana kadar uğraşırlar. Bu bireyler hedefe ulaşma sürecinde karşılaştıkları başarısızlıktan yılmazlar ve öz yeterlik düzeyi düşük olan bireylere göre kendilerini daha çabuk toparlarlar (Tekkurşun, 2015).

Bireyin öz yeterlik algısının oluşumunda çeşitli faktörler rol alır. Öz yeterlik algısını etkileyen faktörlerden biri deneyimdir ve yaşanan durumla ilgili deneyimi fazla olan bireylerin öz yeterlik algısının yüksek olduğu yapılan araştırmalarda ortaya konmuştur (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003). Geçmiş yaşamdaki başarıyla sonuçlanmış deneyimler öz yeterlik algısını artırırken, başarısızlıkla sonuçlanmış deneyimler öz yeterlik algısını düşürmektedir (Kurbanoglu, 2004). Kan (2011)'a göre tekrar tekrar kazanılmış başarılar, bireyin güçlü bir öz yeterlik algısı oluşturmasını sağlayacaktır.

Öz yeterlik algısının oluşumuna kişisel değerlendirmelerin yanısıra bireyin etrafındaki kişilerin verdiği sözlü ya da sözsüz mesajlar da etki etmektedir (Pekdemir, 2015). Birey başarı ya da başarısızlık durumlarında kendisiyle ilgili değerlendirmeler yapar ama çevresindeki bireylerin yaptığı değerlendirmelerden de oldukça etkilenerek buradan öz yeterlik algısına yönelik çıkarımlar yapacaktır. Buradan hareketle bireye iletilen olumlu değerlendirmelerin öz yeterlik algısını yükselttiği, olumsuz değerlendirmelerin ise düşürdüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Bireylerin başarıya teşvik edilmesi, başaracağı yönündeki telkinler de öz yeterlik algısını etkilemektedir (Korkmaz, 2009).

Öz yeterlik algısı kavramı eğitim alanında üzerinde çokça konuşulan bir konudur. Özellikle öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri son yıllarda pek çok araştırmaya konu olmuştur (Aydoğan, 2016; Dumanlı, 2014; Nakip, 2015; Tekkurşun, 2015). Gelecek nesilleri inşa etmek gibi önemli bir görevin icracısı olan öğretmenlerin öz yeterlik algısının araştırmacılar tarafından irdelenmesi, oldukça önemli bir durumdur. Eğitimin diğer parçası olan öğrencilerin öz yeterlik düzeyleri de pek çok araştırmada irdelenmiştir. Öğrencileri konu alan çalışmalarda öz yeterliğe etki eden pek çok farklı değişkenin etkisi ölçülmüş ve yine farklı değişkenlerin öz yeterliği yordama gücü ölçülmüştür (Nakip, 2015; Pekdemir, 2015; Telef, 2011).

Düşük öz yeterlik inancına sahip olan öğrenciler bir etkinliğe katılacakları zaman başarılı olabilecekleri etkinliği seçerek kendini zorlamazken, yüksek öz yeterliğe sahip olan öğrenciler daha fazla çaba harcamayı gerektiren etkinliklere yönelirler (Schunk, 2009). Öğrencilerin öz yeterlik inançları çevresel etmenlerden etkilenmektedir. Bu etmenlerden biri akranlarının elde ettiği başarılarıdır (Pekdemir, 2015). Öğrenciler, diğer öğrencilerin yapabildikleri şeyleri gördükçe, işi kendilerinin de yapabileceğine daha çok inanarak harekete geçerler. Öğrencilerin öz yeterliğini etkileyen bir diğer etmen de öğretmenlerin olumlu geribildirim vermesidir (Schunk, 2009).

Öz yeterlik inancı, bireylerin elde ettikleri başarı düzeyini belirleyen ve bireylerin davranışlarını yönlendiren bir anahtar rolüne sahiptir (Ergül, 2006).

2.5 Akademik Erteleme ile İlgili Araştırmalar

2.5.1 Akademik Erteleme ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Çakıcı (2003), lise ve üniversite öğrencilerinin genel erteleme davranışını inceleyen çalışmasında, öğrencilerin genel erteleme ve akademik erteleme davranışlarının özsaygı, mükemmeliyetçi kişilik özelliği ve akademik başarı ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin lise öğrencilerinden daha fazla erteleme ve akademik erteleme gösterdikleri, özsaygı düzeyi düşük lise öğrencilerinin daha fazla akademik erteleme gösterdiği görülmüştür.

Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluluk kaygı ve özyeterlik ile açıklanabilirliğini araştıran Aydoğan (2008) yapılan araştırmada akademik erteleme ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve benlik saygısının akademik ertelemenin yordayıcısı olduğu, durumluluk kaygı ve özyeterlik inançlarının ise anlamlı bir yordayıcısı olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Akademik erteleme davranışının, cinsiyet, akademik güdülenme, akademik yüklenme stilleri ve akademik özyeterlik inancı tarafından ne derece yordandığını inceleyen bir araştırma yapan Akbay (2009), çalışmasını üniversite öğrencileri üzerinde yapmıştır. Sonuçta, akademik güdülenme, akademik öz yeterlik ve yüklenme stillerinin öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Ayrıca kızların akademik öz yeterlik inancının akademik erteleme eğilimlerini etkilemediği belirlenmiştir.

Akılcı duygusal davranışçı yaklaşıma dayalı akademik erteleme davranışını önleme programının, üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi ve bilişsel çarpıtmalarını değerlendirmek üzere deneysel bir çalışma yapan Kağan (2010), çalışmasını akademik erteleme eğilimi yüksek olan 34 öğrenci ile yürütmüştür. Deneysel araştırmanın sonucunda akılcı duygusal davranışçı yaklaşıma dayalı programın, akademik erteleme, bilişsel çarpıtmalar ve zaman yönetimi açısından etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kandemir (2010), üniversite öğrencileri üzerinde, akademik erteleme davranışının kişilik özellikleri, başarı yönelimleri, akademik öz yeterlik ve benlik saygısı değişkenleri tarafından ne derece açıklandığını ölçen bir araştırma yapmıştır. Sonuçta ise, üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışının kişilik özellikleri, başarı yönelimi, akademik öz yeterlik inancı ve benlik saygısı ile neden sonuç ilişkisi içerisinde olduğu tespit edilmiştir.

Ekinci (2011) lise öğrencilerinin akademik öz yeterlik düzeyleri ve akademik erteleme davranışlarının, öğrenilmiş çaresizlik düzeyleri üzerindeki yordayıcı etkisini inceleyen bir araştırma yapmıştır. 714 öğrenciden oluşan bir örneklem ile yapılan araştırma sonuçları analiz edildiğinde, öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeyleri ve akademik erteleme davranışlarının öğrenilmiş çaresizlik düzeylerini yordadığı fakat akademik öz yeterliğin öğrenilmiş çaresizliği ters yönde yordadığı görülmüştür.

Özer ve Altun (2011), lisede okuyan öğrencilerin akademik erteleme nedenlerini cinsiyet, okul başarısı, umut, mükemmeliyetçilik, dıştan denetim, özsaygı, sorumluluk, akademik öz yeterlik ve başarı yönelimleri değişkenlerine göre incelemiştir. Araştırma sonucunda sorumluluk düzeyi düşük olan öğrencilerin, başarısızlık korkusu ve tembellik sebepleriyle akademik erteleme davranışı gösterdikleri görülmüştür.

Öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışı ile mükemmeliyetçilik düzeyleri konusunda araştırma yapan Sarıoğlu (2011), bu değişkenlere çeşitli demografik değişkenler ile başarı, hata yapma, değerli olma ve meslek seçimi gibi değişkenlerin etkisini de incelemiştir. Araştırma sonucuna göre akademik erteleme ile şüphe ve ailesel eleştiri davranış boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Akademik erteleme ve mükemmeliyetçiliğin düzen ve kişisel standartlar alt boyutları arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Akademik erteleme davranışı ile aile bağlamında benlik, anne-baba tutumları ve sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkileri konu alan bir araştırma yapan Ulukaya (2012), bu araştırmayı 697 üniversite öğrencisi ile yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin akademik erteleme eğilimini yordayan değişkenlerin annenin sıkı denetimi, üniversite türü ve yaş olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin aile bağlamında benliklerine göre akademik erteleme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Akdoğan (2013), üniversite öğrencileri ile akademik erteleme davranışlarının depresyon, anksiyete, stres açısından açıklanabilirlik durumunu incelemiştir. Bu araştırma sonucunda, akademik erteleme davranışı ile depresyon, stres ve anksiyete arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Lise öğrencilerinin karar verme stillerinin akademik erteleme davranışlarını yordama durumunu inceleyen Arslan (2013), 408 öğrenciden oluşan örneklem üzerinde çalışmıştır. Çalışmanın sonucunda kaçınan karar verme ve anlık karar verme değişkenlerinin akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Sezgisel, rasyonel ve bağımlı karar verme değişkenlerinin ise önemli bir yordama etkisi bulunmamaktadır.

Ergenlerin akademik erteleme davranışı ile benlik saygısı ilişkisinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumunu inceleyen Tanrıkulu (2013), araştırmasında 420 kişilik bir örneklem grubu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ergenlerin akademik erteleme davranışı ile benlik saygısı arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Toker (2014), bilişsel davranışçı kurama dayalı geliştirdiği akademik erteleme davranışıyla baş etme beceri eğitim programının üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışına etkisini ve bu etkinin kalıcılığını incelemiştir. Deneysel çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre bu eğitim programının üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarını azalttığı ve etkisinin uzun süreli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kınık (2015), üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ile işlevsel olmayan tutumları, depresyon düzeyleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile işlevsel olmayan tutumları ve depresyon düzeyleri arasında pozitif yönde, benlik saygısı ile ise negatif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Yıldırım (2015), üniversite öğrencilerinin sosyal bağlılığının, akademik başarı, akademik erteleme, kopya çekme ve devamsızlık durumlarını yordama durumunu inceleyen bir araştırma yapmıştır. Sonuçta öğrencilerin üniversiteye olan sosyal bağlılıklarının, kopya çekme eğilimini ve akademik başarılarını anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur.

Üniversitede okuyan öğrencilerin genel erteleme düzeyleri ile akademik erteleme düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Yıldız (2015), araştırmada değişkenlerin sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşma durumlarını incelemiştir. Araştırma sonucuna göre erkeklerin genel erteleme düzeylerinin kızlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca genel erteleme davranışı gösteren öğrencilerin akademik erteleme eğilimleri de yüksek çıkmıştır.

Oran (2016), Anadolu lisesinde okuyan öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının çeşitli değişkenlerle olan ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda akademik erteleme davranışının cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, doğum sırası ve anne

eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark oluşturmadığı, hedef belirleme, akademik başarı düzeyi ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmüştür.

2.5.2 Akademik Erteleme ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Binder (2000), akademik ertelemeyle başa çıkma eğitim programı geliştirerek, programın erteleme sorunlarına ve öznel iyi oluş düzeylerine etkisini incelemiştir. 6 oturum süren eğitim programı sonunda, deney grubundaki katılımcıların erteleme davranışında azalma olduğu fakat öznel iyi oluş düzeylerinde farklılaşma olmadığı görülmüştür (aktaran Erdoğan, 2016).

Brownlow ve Reasinger (2000), akademik erteleme davranışına, motivasyon, başarısızlık korkusu, mükemmeliyetçilik, denetim odağı ve yükleme stillerinin etkisini inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda düşük motivasyon ve mükemmeliyetçi kişilik özelliğinin akademik ertelemenin yordayıcısı olduğu görülmüştür.

Owens ve Newbegin (2000), lise ğrencilerinin matematik ve İngilizce derslerindeki akademik erteleme davranışı, benlik saygısı, depresyon ve kaygı durumlarını cinsiyete göre incelemiştir. Araştırma sonucunda depresyonun akademik erteleme eğilimiyle ilişkili olmadığı; matematik ve İngilizce derslerindeki düşük başarının akademik erteleme ve benlik saygısı üzerinde etkili olduğu; tüm bunların ise cinsiyete göre değişiklik göstermediği görülmüştür.

Akademik ve genel erteleme davranışının cinsiyete göre farklılaşma durumunu inceleyen Kachgal, Hansen ve Nutter (2001), yaptıkları araştırma sonucunda akademik erteleme davranışının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Erteleme ve beş faktörlü kişilik modeli konulu araştırma yapan Watson (2001), çalışmasını üniversite ve lise öğrencilerinden oluşan 349 kişilik örneklem ile yapmıştır. Araştırma sonucunda yaşça büyük olan öğrencilerin akademik ertelemenin Görevin Sıkıcılığı, Kontrole Karşı İsyen ve Bağımlılık alt boyutlarından yaşça küçük olan öğrencilere göre daha düşük puan aldıkları görülmüştür. Ayrıca yaşça büyük olan öğrenciler akademik ertelemenin sıklığı ile ilgili olan “Haftalık okumaları

zamanında yapma” bölümünden diğer öğrencilerden daha düşük puan aldıkları görülmüştür.

Akademik erteleme eğilimi ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi inceleyen Onwuegbuzie (2004), araştırmasını yüksek lisans öğrencileri ile yapmıştır. Araştırma sonucunda akademik erteleme eğilimi ve mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Derslerdeki çeşitli etkinliklerin erteleme davranışına etkisini inceleyen Ackerman ve Gross (2005), araştırmasının sonucunda öğrencilerin ödüllendirilen, açıkça anlatılan, ilgi çekici etkinlikleri daha az ertelediği sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca ödevleri zor olarak nitelendirmenin, korkunun ve son teslim tarihinin kaygı oluşturması durumunun erteleme durumunu etkilemediği görülmüştür.

Yüksek lisans öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarına umudun etkisini inceleyen Alexander ve Onwuegbuzie (2007), araştırma sonucunda, umudun alt boyutları olan amaca götüren yolları planlama ve motive olmanın, başarısızlık korkusundan kaynaklanan ertelemeyi yordadığı, görevlere ilgisiz olmaktan kaynaklanan ertelemeyi yordamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Khan, Arif, Noor ve Muneer (2014), akademik erteleme davranışını çeşitli demografik değişkenler açısından değerlendiren bir araştırma yapmışlardır. Üniversite öğrencileri ile meslek yüksek okulu öğrencilerinin karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmada, meslek yüksek okulu öğrencilerinin üniversite öğrencilerine göre daha fazla akademik erteleme gösterdikleri görülmüştür. Ayrıca erkeklerin kızlardan daha fazla ve 20 yaşın altındaki öğrencilerin 20 yaşın üstündekilerden daha fazla akademik erteleme davranışı gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Akademik erteleme ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılmış olan çalışmalara bakıldığında, çalışmaların büyük çoğunluğunun üniversite öğrencilerine yönelik olarak yapıldığı görülmüştür. Bunun yanısıra akademik erteleme ile mükemmeliyetçilik düzeylerini ve benzer şekilde akademik erteleme ile öz yeterlik inançlarını cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Ancak akademik erteleme düzeyleri, öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin bir arada incelendiği çalışma bulunmamaktadır. Yapılan bu çalışmanın literatürdeki bu boşluğu doldurması beklenmektedir.

2.6. Mükemmeliyetçilik ile İlgili Araştırmalar

2.6.1 Mükemmeliyetçilik ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Mükemmeliyetçilik, yalnızlık ve kendine saygının, sınav kaygısına etkisini inceleyen Uyanık (2007), araştırmasını Bilim Sanat Merkezinde okuyan 90 kişilik öğrenci grubuyla yürütmüştür. Araştırma sonucunda sınav kaygısı ve mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde düşük bir ilişki, sınav kaygısı ile yalnızlık arasında pozitif yönde orta düzey bir ilişki, sınav kaygısı ile kendine saygı arasında negatif yönde orta düzey bir ilişki olduğu görülmüştür.

Köroğlu (2008), lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilikleri ile rekabetçi tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, mükemmeliyetçiliğin tüm alt boyutları ile rekabetçi tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve toplum tarafından dayatılan mükemmeliyetçiliğin rekabetçi tutumun yordayıcısı olduğu görülmüştür.

Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeylerini çeşitli değişkenler açısından inceleyen Camadan (2009), araştırmasını 591 öğrenci, 209 anne ve 199 baba ile gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt boyutları olan davranışlardan şüphe, ailesel beklentiler, ailesel eleştiri, hatalara karşı ilgi puanlarıyla öğrencilerle anne babaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin mükemmeliyetçilik durumları ile akademik başarı düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Çalikoğlu (2009), üstün zekalı ve normal zekalı öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve mükemmeliyetçilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Elde edilen bulgulara göre üstün zekalı ve normal zekalı öğrencilerin çalışma alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. Mükemmeliyetçiliğin alt boyutları olan düzen, davranışlardan şüphe, aile beklentileri, ailesel eleştiri ve kişisel standartlarda normal zekalı öğrencilerin üstün zekalı öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür.

Hanımoğlu (2010), ortaokul öğrencilerinin mükemmeliyetçi kişilik özellikleri ve anababa tutumlarının sınav kaygısını yordama durumunu inceleyen bir araştırma yapmıştır. Çeşitli demografik değişkenlerin de etkisinin ölçüldüğü araştırmada, sınav kaygısını yordayan değişkenlerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik, anneden algılanan kabul ve ilgi olduğu görülmüştür.

Bozdemir (2011), ergenlerin mükemmeliyetçilikleri ile mizah duyguları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla 630 ergenden oluşan örneklem grubuyla bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre ergenlerin mükemmeliyetçilik durumları ile mizah duyguları arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Lise öğrencilerinin risk alma davranışı ile mükemmeliyetçilik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumunu inceleyen Deniz (2011), araştırmanın sonucunda öğrencilerin risk alma davranışlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca erkeklerin madde kullanımıyla ilgili risk alma düzeyleri kızlarınkinden yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin sınıf düzeyi, okul türü, anne eğitim durumu ve aile gelir durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür.

Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve saldırganlık düzeylerini inceleyen şahin (2011), araştırmasında çeşitli değişkenlerin etkisini de incelemiştir. Araştırma sonucunda lise öğrencilerinin demografik özelliklerine göre mükemmeliyetçilik ve saldırganlık düzeylerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Ayrıca lise öğrencilerinin düzene ilişkin tutumlarının artmasının saldırganlık düzeyini azalttığı, diğer boyutlara ilişkin tutumlar arttığında ise saldırgan davranışların arttığı görülmüştür.

Üstün zekalı olan ve olmayan öğrencilerle ilgili karşılaştırmalı bir çalışma yapan Çelik (2013), öğrencilerin mükemmeliyetçilik ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın sonucunda üstün zekalı olan ve olmayan öğrencilerin mükemmeliyetçilik ve akademik öz yeterlik düzeylerinin farklılaştığı görülmüştür.

Güçbilek (2014), mükemmeliyetçilik ile yabancı dil kaygıları arasındaki ilişkiyi farklı liselerde okuyan öğrenciler üzerinde incelemiştir. Araştırma sonucunda yabancı dil kaygısı ile mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından Hatalara Karşı İlgisi,

Davranışlardan Şüphe, Ailesel Eleştiri alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Akademisyenlerin erteleme davranışları ve kişilik özellikleri ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Topal (2015), araştırmasında cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, bilimsel dergileri izleme durumu, yıllık ortalama makale- bildiri sayısı, yürütülen tez sayısı, unvan, akademik teşvik memnuniyet durumu değişkenlerinin etkisine de bakmıştır. Araştırma sonucunda, genel erteleme davranışı ile nörotisizm kişilik özelliği, mükemmeliyetçiliğin alt boyutları olan davranışlardan şüphe, aile beklentileri ve ailesel eleştiri boyutları ile pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca genel erteleme davranışı ile medeni durum, yıllık makale sayısı ve bilimsel dergileri izleme durumu arasında ilişki bulunduğu da görülmüştür.

Bayram (2016), ergenlerin mükemmeliyetçilik özellikleri ve akademik erteleme ile stres düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma yapmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ergenlerin akademik stres düzeyleri ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca mükemmeliyetçilik ile akademik arzuların ertelenmesi arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Akademik stres ile akademik arzuların ertelenmesi arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

2.6.2 Mükemmeliyetçilik ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Accordino, Accordino ve Slaney (2000) lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyi ile başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma yapmıştır. Elde edilen bulgularda mükemmeliyetçilikle başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğu, olumlu mükemmeliyetçilerin olumsuz mükemmeliyetçilerden daha fazla akademik başarıya ve motivasyona sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca olumsuz mükemmeliyetçilik ile akademik başarı arasında negatif yönde; olumlu mükemmeliyetçilikle benlik saygısı arasında olumlu yönde, anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir (aktaran Kırdök, 2004).

Aileye bağlanma ile mükemmeliyetçilik tipleri arasındaki ilişkiyi inceleyen Rice ve Mirzadeh (2000), üniversite öğrencileriyle yaptıkları araştırma sonucunda olumlu mükemmeliyetçilerin aileye kaygısız bağlanma durumlarının, olumsuz mükemmeliyetçilere göre daha iyi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tran (2000), araştırmada üniversitede okuyan öğrencilerin başarı ve mükemmeliyetçilik düzeylerini motivasyon ve başarısızlık korkusunun yordama durumunu araştırmıştır. Araştırma sonucunda başarısızlık korkusunun mükemmeliyetçi öğrencilerin akademik başarı durumunun yordayıcısı olduğu görölmüştür.

Hawkins, Watt ve Sinclair (2001) ortaokul öğrencileriyle yaptıkları araştırmada öğrencileri mükemmeliyetçi olmayanlar, sağlıklı mükemmeliyetçiler ve sağlıklı mükemmeliyetçiler olmak üzere 3 tipe ayırmışlardır. Araştırma sonucunda olumsuz mükemmeliyetçilerin depresyon, stres ve kaygı düzeylerinin diğerleri arasında en yüksek çıktığı görölmüştür. Ayrıca olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilerin mükemmeliyetçi olmayanlara kıyasla standart koymaya daha çok önem verdikleri görölmüştür.

Enns, Cox ve Clara (2002) üniversite öğrencilerinin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik ve depresyon eğilimlerinin çocukluk yılları ile ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda olumsuz mükemmeliyetçilerin mükemmeliyetçi ebeveynlik ve sert ebeveynlikle pozitif yönde anlamlı ilişkisi olduğu bulunmuştur. Ayrıca olumlu mükemmeliyetçilikle mükemmeliyetçi ebeveynlik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin mükemmeliyetçilik durumlarını değerlendiren bir araştırma yapan Gilman ve Ashby (2003), araştırma sonucunda olumlu mükemmeliyetçilerin diğerlerine göre (olumlu mükemmeliyetçiler ve mükemmeliyetçi olmayanlar) daha iyi kişisel, kişilerarası ve akademik performansa sahip oldukları görölmüştür. Ayrıca olumsuz mükemmeliyetçilerin olumlu mükemmeliyetçilerden daha çok kişisel ve sosyal yönden problem yaşadıkları bulunmuştur (aktaran Bayram, 2016).

Üstün yetenekli ergenlerin mükemmeliyetçilik durumlarını inceleyen Dixon, Lapsley ve Hanchon (2004), araştırmalarını 142 ergen üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonucunda dört mükemmeliyetçilik tipi belirlenmiş, bunlarında karma uyumlu tip, mükemmeliyetçi olmayan tip, karma uyumsuz tip olarak adlandırıldıkları belirtilmiştir.

Kontrolcü ebeveyn tutumlarının çocukların mükemmeliyetçilik gelişimine etkisini inceleyen Gwen, Benson ve Ewa (2005), araştırmanın sonucunda, aşırı kontrolcü yaklaşıma sahip annelerin çocuklarının sosyal odaklı mükemmeliyetçilik puanlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Stoeber, Jutchfield ve Wood (2008) mükemmeliyetçilik, özyeterlik, ilham seviyesi, özeleştirici ve olumlu ya da olumsuz performansın aralarındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda mükemmeliyetçiliğin özyeterlik ve ilham seviyesi ile pozitif yönde anlamlı ilişki içinde olduğu, özeleştirici ve özyeterlik arasında da negatif yönde anlamlı ilişki bulunduğu görülmüştür (aktaran Bayram, 2016).

Mükemmeliyetçilik ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan araştırmalara bakıldığında, araştırmaların daha çok lise ve üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeylerini ölçmeye yönelik olduğu görülmüştür. Ancak mükemmeliyetçilik ile akademik erteleme arasında nasıl bir ilişki olduğu hususunda pek fazla araştırma bulunmamaktadır. Yapılan bu araştırmanın bu konuda alanyazına katkı sağlaması beklenmiştir.

2.7 Öz Yeterlik ile İlgili Araştırmalar

2.7.1 Öz Yeterlik ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

İlköğretim matematik öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin matematik öğretimiyle ilgili öz yeterlik inançları ve tutumlarının incelenmesini amaçlayan bir çalışma yapan Demir (2011), araştırmasında çeşitli değişkenlerin etkisini de incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, matematik bölümünde okuyan öğrencilerin öz yeterlik inanç düzeylerinin yüksek olduğu, tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür.

Telef (2011), ergenlerin öz yeterlikleri ile psikolojik semptomları arasındaki ilişkiyi ve çeşitli değişkenlerin öz yeterliğe etkisini inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda öz yeterliğin akademik, sosyal ve duygusal alt boyutları sosyo-demografik değişkenlerle ilişkileri bağlamında incelenmiştir. Ayrıca genel özyeterlik ile eğitim kurumuna, yasa, anne ve babanın eğitim düzeyine, sınıf düzeyine, babanın iş sahibi olma durumuna, okul başarısına, ebeveynlerin birliktelik durumuna, doğum sırasına, kardeş sayısına ve rehberlik servisinden yardım alma durumuna göre

anlamli farkliliklar gorulmüstür. Genel, sosyal, duygusal ve akademik öz yeterlik ile depresyon, anksiyete, olumsuz benlik algısı, somatizasyon ve düşmanlık arasında negatif yönde anlamli ilişkiler bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adayları ve okul öncesi öğretmenlerinin mesleğe yönelik öz yeterlik inançlarını karşılaştıran Ulu (2012), araştırmasında 181 okul öncesi öğretmeni ve 164 öğretmen adayından oluşan bir örneklem kullanmıştır. Araştırma sonucunda ise okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Telef ve Karaca (2012), Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği'nin uyarlama ve geçerlik-güvenirlilik çalışmasını 511 kız ve 422 erkekten oluşan bir örneklem grubuyla yapmıştır. Örnekleme bulunan 461'i ilköğretim, 472'si lise öğrencisinin çalışma sonucunda iç tutarlık, teste-tekrar test, madde analizi ve ölçüt bağıntılı geçerlik yöntemlerinden elde edilen sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu; ergenlerin akademik, sosyal ve duygusal öz yeterlik düzeylerini ölçmede kullanılabileceğini göstermiştir.

Kaya (2013), sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumlarını ve uygulanması konusundaki öz yeterlik inançlarını belirlemeye yönelik bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin olumlu tutuma sahip oldukları ortaya çıkmıştır ve öz yeterlik inançlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Çakır (2015), öğretmen adaylarının sözlü anlatım konusundaki öz yeterlik inançlarını bazı değişkenler açısından değerlendirmeye yönelik bir araştırma yapmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının sözlü anlatım konusunda kendilerini iyi düzeyde gördükleri belirlenmiştir. Öz yeterlik inançları bakımından sınıf seviyesine göre anlamli bir fark görülmemiş, cinsiyete göre ise erkeklerin kendilerini daha yeterli gördükleri sonucu elde edilmiştir.

Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarını belirlemeye yönelik araştırma yapan Tekkurşun (2015), 220 kişilik bir örneklem grubuyla araştırmasını yürütmüştür. Araştırma sonucunda erkek öğretmenlerin bayanlara göre öz yeterlik inançlarının daha yüksek çıktığı, sınıf düzeyine göre ise farklılaşma olmadığı görülmüştür. Elde

edilen bulgular örneklemedeki öğrencilerin öz yeterlik inançlarının yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik öz yeterlik inançları ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen Nakip (2015), araştırmasını üniversite son sınıfta okuyan 199 öğrenci ile yapmıştır. Sonuçta elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik düzeyi ve mesleğe yönelik tutumları arasında anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki öz yeterlik inancının cinsiyet, spor yapma durumu, öğrenim gördükleri üniversite ve akademik ortalama ile anlamlı bir ilişki içinde olmadığı görülmüştür.

Özel öğretim öğretmeni adaylarının fen bilgisi öğretimi konusundaki öz yeterlik inançlarını farklı değişkenler açısından inceleyen Aydoğan (2016), aynı zamanda eğitim kalitesini de ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeyleri cinsiyet, üniversite sınıf düzeyi, okuduğu bölümü seçme sebepleri, önceden özel eğitimle ilgili bilgisinin olup olmaması, mezun olunan lise türü ve bireyin yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Kaçar (2016), ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerini çeşitli değişkenler açısından inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının cinsiyet, kıdem, branş, mezun olunan fakülte, çalışılan okulda öğrenim gören öğrenci sayısına göre farklılık göstermediği görülmüştür.

2.7.2 Öz Yeterlik ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Öğretmen adayları, stajyer öğretmenler ve deneyimli öğretmenlerin mesleğe yönelik özyeterlik inançlarını karşılaştıran Guarino ve Parker (2001), araştırma sonucunda aday öğretmenlerin özyeterlik inançlarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür (aktaran Tepe, 2011).

Friedman ve Kass (2002), okulda görev yapan öğretmen ve personelin, öğretmenlerin özyeterlik inançlarından nasıl etkilendiğini araştırmıştır. Araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının, yaptıkları işin niteliğini, eğitim öğretim sürecindeki performansını ve sosyal yeteneklerine olan inançlarını etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Lise öğretmenleriyle ilköğretim öğretmenlerinin özyeterlik inançlarını karşılaştıran Milner ve Woolfolk Hoy (2002), araştırma sonucunda ilköğretim öğretmenlerinin, lise öğretmenlerinden daha yüksek özyeterliğe sahip olduklarını belirlemiştir. Ayrıca, öğretmenlerin özyeterlik inançlarının, öğrenci velileri ve okul yönetiminin öğretmenin performansı hakkındaki görüşlerinden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Caprara, Barbanelli, Steca ve Malone (2006), öğretmenlerin özyeterlik inançları ve iş doyumunu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 2184 öğretmenin katıldığı araştırmada, öğretmenlerin özyeterlik inancının, iş doyumlarına olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Schechter ve Tschannen-Moran (2006), öğretmenlerin özyeterlik inançlarını konu alan araştırmasında kent merkezinde görevli öğretmenlerle kırsalda görevli öğretmenlerin özyeterlik durumlarını karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda, kentte görevli öğretmenlerin, kırsalda görevli öğretmenlere göre daha yüksek özyeterlik inancına sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca genel olarak öğretmenlerin özyeterlik inançları ile iş yoğunluğu, mesleki deneyim, çalışma süresi arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

Öğretmen adaylarının çevre eğitimi konusunda özyeterlik inançlarını araştıran Gardner (2009), araştırmasında, çocukluk yıllarında dışarıda geçirdikleri zamanın ve bu konuda rol modellerin varlığının özyeterlik inancının artmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının çevre bilgilerinin eksik olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Okuma yazma öğretmenlerinin özyeterlik inançlarını araştıran Tschannen-Moran ve Johnson (2011), öğretmen özyeterlik inancı kavramının çok boyutlu bir yapı olduğunu, alt boyutları bulunduğunu belirlemiştir. Elde edilen bulgulara göre okuma yazma öğretmenlerinin özyeterlik düzeyi ile deneyimleri ve öğretmenlik öncesi hazırlık durumları ve ders içeriği arasındaki ilişkinin zayıf olduğu görülmüştür.

Öz yeterlik ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde, araştırmaların büyük bir çoğunluğunun öğretmenlerin öz yeterliklerini ölçmeye yönelik olduğu görülmüştür. Ancak ortaöğretim öğrencilerine yönelik ve akademik erteleme ile akademik öz yeterlik arasında nasıl bir ilişki olduğu hususunda pek fazla araştırma bulunmamaktadır. Yapılan araştırmanın bu boşluğu doldurması beklenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler sunulmuştur.

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma, ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerini incelemek amacıyla Samsun'un İlkadım ilçesinde yapılan ilişkisel tarama modelinde çalışmadır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012).

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2016-2017 öğretim yılında Samsun ili İlkadım ilçesinin merkezinde bulunan liselerde öğrenim gören 17093 öğrenci oluşturmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1: Araştırmanın Evreninde Bulunan Öğrenci Sayıları ve Liseler
Evrendeki Öğrenci Sayıları

OKUL ADI	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf	Toplam
Emine-Ahmet Yeni Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	226	311	344	301	1182
Şehit Ahmet Altunoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi	205	99	92	132	528
Samsun Anadolu İmam Hatip Lisesi	202	164	168	139	673
Maraşal Fevzi Çakmak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	277	154	137	81	649
Samsun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	478	448	290	394	1610
Sema-Cengiz Büberci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	249	232	271	266	1018
Fatma Çavuş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	142	122	91	117	472
Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	129	168	310	331	938
İstiklal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	389	300	346	320	1355
Piri Reis Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	248	256	201	206	911
Gazi Anadolu Lisesi	202	202	142	133	679

Yeşilkent Anadolu Lisesi	168	241	173	92	674
Tülay Başaran Anadolu Lisesi	162	129	165	146	602
Samsun Anadolu Lisesi	164	196	216	151	727
Atatürk Anadolu Lisesi	86	147	162	109	504
Mithatpaşa Anadolu Lisesi	162	135	154	100	551
19 Mayıs Lisesi	348	309	388	299	1344
Köksal Ersayın Anadolu Lisesi	158	152	153	120	583
Namık Kemal Anadolu Lisesi	146	133	131	125	535
Ahmet Sarı Anadolu Lisesi	173	136	122	97	528
Aziz Atik Fen Lisesi	86	82	90	90	348
Samsun İlkadım Güzel Sanatlar Lisesi	63	37	47	45	192
Samsun İbrahim Tanrıverdi Sosyal Bilimler Lisesi	52	61	59	57	284
Samsun Gülizar-Hasan Yılmaz Spor Lisesi	91	44	52	74	261
TOPLAM	4606	4258	4304	3925	17093

Araştırma örnekleminin belirlenmesi için ilk olarak uygun örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Buna göre %5 hata payı ve %95 güven aralığı için uygun örneklem büyüklüğü 390 olarak belirlenmiştir (Tablo 2). Ancak daha fazla gönüllüye ulaşabilmemiz neticesinde örneklem büyüklüğü 602 kişiden oluşmuştur.

Tablo 2: Araştırmanın Örnekleminde Bulunan Öğrenci Sayıları ve Liseler

Örneklemdeki Öğrenci Sayıları

OKUL ADI	9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf	12. Sınıf	Toplam
Emine-Ahmet Yeni Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	5	7	8	7	27
Şehit Ahmet Altunoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi	5	2	2	3	12
Samsun Anadolu İmam Hatip Lisesi	4	4	4	3	15
Maraşal Fevzi Çakmak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	6	4	3	2	15
Samsun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	11	10	7	9	37
Sema-Cengiz Büberci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	6	5	6	6	23
Fatma Çavuş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	3	3	2	3	11
Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	3	4	7	7	21
İstiklal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	9	7	8	7	31
Piri Reis Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	6	6	5	5	22

Gazi Anadolu Lisesi	4	4	3	3	14
Yeşilkent Anadolu Lisesi	4	5	4	2	15
Tülay Başaran Anadolu Lisesi	4	3	4	3	14
Samsun Anadolu Lisesi	4	5	5	4	18
Atatürk Anadolu Lisesi	2	4	4	2	12
Mithatpaşa Anadolu Lisesi	4	3	4	2	13
19 Mayıs Lisesi	8	7	9	7	31
Köksal Ersayın Anadolu Lisesi	4	3	3	3	13
Namık Kemal Anadolu Lisesi	3	3	3	3	12
Ahmet Sarı Anadolu Lisesi	4	3	3	2	12
Aziz Atık Fen Lisesi	2	2	2	2	8
Samsun İlkadım Güzel Sanatlar Lisesi	1	1	1	1	4
Samsun İbrahim Tanrıverdi Sosyal Bilimler Lisesi	1	1	1	1	4
Samsun Gülizar-Hasan Yılmaz Spor Lisesi	2	1	1	2	6
TOPLAM	105	97	99	89	390

Araştırmaya katılacak öğrencilerin belirlenmesinde ise tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre Samsun ili İlkadım İlçesindeki devlet liseleri 2016 TEOG taban puanlarına göre yüksek orta ve düşük başarı olarak 3 tabakaya ayrılmıştır. Tabakalamada 2016 TEOG taban puanlarının ortalamasının bir standart sapma üstünde olan okullar başarıları yüksek, ortalamasının bir standart sapma altında olan okullar başarıları düşük ve bu arada kalanlarda orta derecede başarılı okullar olarak belirlenmiştir. Buna göre araştırmanın evreninde yüksek başarı grubunda 3 okul,

düşük başarı grubunda 9 okul, orta derecede başarılı okullar grubunda da 12 okul yer almaktadır.

Araştırmanın evreninde yer alan okulların başarı oranları ve ulaşılabilen öğrenci sayısı dikkate alınarak yüksek başarıyı temsil eden okullardan bir okulun, orta başarıyı temsil edecek okullardan iki okulun, düşük başarıyı temsil eden okullardan üç okulun araştırmanın örnekleme dahil edilmesine karar verilmiştir. Bu okulların belirlenmesinde ise bir random yöntemi olan tesadüfi sayılar tablosu kullanılmıştır. Bunun sonucunda da bu araştırmada uygulama yapılacak okullar Atatürk Anadolu Lisesi, Yeşilkent Anadolu Lisesi, Samsun İbrahim Tanrıverdi Sosyal Bilimler Lisesi, Sema-Cengiz Büberci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Piri Reis Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 19 Mayıs Lisesi olarak belirlenmiştir. Araştırmaya her okuldan ve her sınıf düzeyinden birer şube alınmasına karar verilmiştir. Okullardaki şubeler tesadüfi olarak seçilmiştir.

Buna göre örneklem grubundaki öğrencilerin 383'ü (% 63,6) kız, 219'u (% 36,4) erkek; 167'si (% 27,7) 9.sınıf, 149'u (% 24,8) 10.sınıf, 155'i (% 25,7) 11.sınıf, 131 'i (% 21,8) 12.sınıf öğrencisi olduğu bulunmuştur.

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen Akademik Erteleme Ölçeği; Baş ve Siyez (2010) tarafından uyarlanan Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği; Telef ve Karaca (2012) tarafından uyarlanan Çocuklar için Öz Yeterlik Ölçeği ve araştırmacı tarafından düzenlenen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

3.3.1 Akademik Erteleme Ölçeği

Akademik Erteleme Ölçeği, öğrencilerin akademik erteleme davranışının ölçülmesine yönelik olarak Çakıcı (2003) tarafından geliştirilmiştir. “Beni hiç yansıtmıyor, beni çok az yansıtıyor, beni biraz yansıtıyor, beni çoğunlukla yansıtıyor, beni tamamen yansıtıyor” şeklinde 5’li Likert tipi olarak hazırlanan ölçek, 12 olumsuz 7 olumlu toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten elde edilecek puan 95 ile 19 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan öğrencinin akademik ertelemeci olduğunu, düşük puan akademik ertelemeci olmadığını göstermektedir.

Erteleme ve Düzenli Ders Çalışma Alışkanlığı olmak üzere 2 faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .92, test tekrar test korelasyon katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

3.3.2 Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Flett ve Arkadaşları (2000) tarafından geliştirilen 22 maddelik Likert tipi ölçek, Baş ve Siyez (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 5'li Likert tipi bir öz değerlendirme ölçeğidir ve Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik ve Sosyal Kaynaklı Mükemmeliyetçilik olmak üzere iki alt boyuttan oluşmuştur. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmalarında 4 maddenin elenmesine ve ölçeğin Türkçe halinin 18 maddeden oluşmasına karar verilmiştir. Ölçeğin puanlanmasında iki farklı mükemmeliyetçilik puanı elde edilmekte, toplam puan ise hesaplanmamakta ve yorumlanmamaktadır. Ölçeğin alt boyutlarından alınan puanın yükselmesi mükemmeliyetçilik düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik Boyutu için .85, sosyal olarak öğrenilmiş mükemmeliyetçilik boyutu için .89 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3 Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği

Muris (2001) tarafından sosyal, akademik ve duygusal öz yeterlikleri ölçmek amacıyla 12-19 yaş arasındaki bireyleri kapsayacak şekilde geliştirilen "Çocuklar İçin Öz Yeterlik Ölçeği", Telef ve Karaca (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek beşli Likert tipi (1=hiç ve 5=çok iyi) bir ölçektir. Ölçek, akademik öz yeterlik, sosyal öz yeterlik ve duygusal öz yeterlik olmak üzere toplam 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları ölçeğin geneli için .86, alt boyutlardan akademik öz yeterlik için .84, sosyal öz yeterlik için .64, duygusal öz yeterlik için .78 olarak hesaplanmıştır. Toplam puan alt faktörlerden alınan puanların toplanmasıyla elde edilir ve ölçekten elde edilebilecek en yüksek puan 105, en düşük puan 21'dir. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek öz yeterliği, düşük puan düşük öz yeterliği göstermektedir.

3.3.4 Kişisel Bilgi Formu

Örnekleme katılan bireyler için bağımsız değişkenlerin bulunduğu kişisel bilgi formu düzenlenmiştir. Bu değişkenler; cinsiyet ve sınıf düzeyidir.

Araştırmada kullanılan ölçeklere ait Betimsel İstatistikler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler

Değişken	Sayı (n)	Enküçük	Enbüyük	Ortalama	Std. Sapma
Akademik Erteleme	602	21	92	55.34	13.579
Akademik Öz Yeterlik	602	33	117	66.90	13.135
Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik	602	9	45	31.04	6.847
Alt Boyutları Sosyal Kaynaklı	602	9	45	29.57	8.296

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırmanın yürütülebilmesi için öncelikle Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan (2017/20) etik kurul onayı ve Samsun ili İlkadım İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nden yazılı izin alınmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde, Samsun ilinin İlkadım ilçesinde bulunan devlet liselerinde öğrenim gören ulaşılabilen öğrencilere bilgi verilerek sözlü onamları alınmış, araştırmacı tarafından araştırmaya katılmaya gönüllü olan uygulanmıştır. Uygulamalar önceden görüşülerek izin alınan ilgili kurumlarda, öğretmenlerden izin alınarak sınıflara girilerek öğrencilerle gruplar halinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

3.5 Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS for Windows 20.0 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin analizine başlanmadan önce, veri toplama araçları tek tek kontrol edilerek sıralanmış, veri toplama araçları yoluyla elde edilen veriler tanımlanmış ve SPSS programına yüklenmiştir. Araştırma verileri alt problemlere göre analiz edilmiştir. Öncelikle elde edilen verilere hangi testlerin uygulanacağını belirlemek amacıyla değişkenlerin dağılımının normalliğini araştırmak için çarpıklık (skewness) ile

basıklık (kurtosis) değerlerine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterebilmesi için bu değerlerin -1, +1 arasında olması gerekmektedir (Karasar, 2012). Araştırmada kullanılan ölçeklerin alt boyutlarından elde edilen verilerinin arpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin 0.01 ile -0,5 arasında olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre araştırma verilerinin dağılımın normal olduğu kabul edilerek araştırmanın hipotezlerinin değerlendirilmesinde parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson Momentler arpımı Korelasyon Analizi, oklu Regresyon Analizi, t-testi ve Anova analizleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın denencelerini test etmek amacıyla yapılan istatistiksel analizlere ve bu analizler sonucu elde edilen bulgulara tablolar halinde yer verilmiştir.

4.1 Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançlarına ilişkin bulgular

Denence 1: Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın birinci denencesini test etmek amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları Puanlarına Ait Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları

	N	r	p
Akademik Erteleme	602	-.336	.000*
Akademik Öz Yeterlik			

*p<.01

Korelasyon katsayısının mutlak değeri olarak 0.70-1.00 aralığında olması yüksek düzeyde ilişkiyi, 0.30-0.70 aralığında olması orta düzeyde ilişkiyi, 0.00-0.30 aralığında olması düşük düzeyde ilişkiyi göstermektedir (Büyükoztürk, 2012).

Tablo 4’te görüldüğü gibi akademik erteleme davranışı ile akademik öz yeterlik inançları arasında negatif yönde ($r = -.336$; $p < .01$) orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

4.2 Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeylerine ilişkin bulgular

Denence 2: Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın ikinci denencesini test etmek amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları ile Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Puanlarına Ait Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları
Mükemmeliyetçilik Düzeyi Alt Boyutları

		Kendine Yönelik	Sosyal Kaynaklı
	N	602	602
	r	-.277	.050
Akademik Erteleme	p	.000*	.110

*p<.01

Korelasyon katsayısının mutlak değer olarak 0.70-1.00 aralığında olması yüksek düzeyde ilişkiyi, 0.70-0.30 aralığında olması orta düzeyde ilişkiyi, 0.30-0.00 aralığında olması düşük düzeyde ilişkiyi göstermektedir (Büyükoztürk, 2012).

Tablo 5’te görüldüğü gibi akademik erteleme davranışı ile mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından Kendine Yönelik alt boyutu arasında negatif yönde ($r = -.277$; $p < .01$) düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Akademik Erteleme davranışı ile mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından Sosyal Kaynaklı alt boyutu arasında ($r = .050$; $p > .01$) anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

4.3 Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik erteleme davranışını yordayıp /yordamadığına ilişkin bulgular

Denence 3: Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısıdır.

Araştırmanın üçüncü denencesinde akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada yordayıcı değişken akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri, yordanan değişken akademik erteleme davranışlarıdır. Bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Akademik Öz Yeterlik İnançlarının ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Akademik Erteleme Davranışı Üzerindeki Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

		Standart Hata	Beta	t	p	r	r ²
Akademik							
Öz Yeterlik		.039	-.284	-7.513	.000		
Mükemmeliyetçilik	Kendine	.082	-.291	-7.047	.000	.430	.181
Düzeyi Alt	Yönelik						
Boyutları	Sosyal	.066	.183	4.516	.000		
	Kaynaklı						

Tablo 6 incelendiğinde akademik öz yeterlik inançlarının ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik erteleme davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir ($r = .430$, $r^2 = .181$, $F = 45.324$, $p < .05$). Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin akademik erteleme davranışını açıklama oranı % 18.1’dir.

4.4 Ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerine ilişkin bulgular

Denence 4: Ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü denencesinde, ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin

anlamli bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Ergenlerin Cinsiyete Göre Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Puanlarının Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Akademik Erteleme	Kız	383	54.26	13.26	600	2.585	.010
	Erkek	219	57.22	13.94			
Akademik Öz Yeterlik	Kız	383	65.42	12.91	600	3.688	.000
	Erkek	219	69.48	13.15			
Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik	Kız	383	30.90	6.71	600	0.699	.485
	Erkek	219	31.30	7.08			
Sosyal Kaynaklı Mükemmeliyetçilik	Kız	383	28.82	8.54	600	2.962	.003
	Erkek	219	30.89	7.69			

Tablo 7 incelendiğinde ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeğinin sosyal kaynaklı alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunurken ($p < .05$), mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeğinin kendine yönelik alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > .05$). Ortalamalar incelendiğinde bu farklılığın erkekler lehine olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle erkeklerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri kızlara göre daha yüksektir.

4.5 Ergenlerin sınıf düzeyine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerine ilişkin bulgular

Denence 5: Ergenlerin sınıf düzeyine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir.

Araştırmanın beşinci denencesinde, ergenlerin sınıf düzeyine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Ergenlerin Sınıf Düzeyine Göre Akademik Erteleme Davranışları, Akademik Öz Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Puanlarının Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	Sınıf Düzeyi	n	X	sd	F	p	Eta Kare
Akademik Erteleme	9	167	53.13	13.216			
	10	149	55.46	12.670	2.291	.077	.011
	11	155	56.48	14.045			
	12	131	56.69	14.259			
Akademik Öz Yeterlik	9	167	67.05	12.548			
	10	149	65.11	12.484	1.562	.198	.008
	11	155	67.14	15.001			
	12	131	68.46	12.097			
Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik Düzeyi Alt Boyutları	9	167	31.11	6.957			
	10	149	31.00	6.191	.387	.762	.002
	11	155	31.43	7.268			
	12	131	30.56	6.949			
Sosyal Kaynaklı	9	167	30.02	9.267			
	10	149	29.13	7.831	2.705	.045	.013
	11	155	30.74	7.938			
	12	131	28.11	7.731			

Tablo 8 incelendiğinde ergenlerin akademik erteleme davranışlarında sınıf düzeyi değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır

($p=.077>.05$). Akademik öz yeterlik inançlarına bakıldığında sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p=.198>.05$). Ergenlerin Mükemmeliyetçilik Düzeyi Ölçeğinin Kendine Yönelik alt boyutu puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p=.762>.05$). Ergenlerin Mükemmeliyetçilik Düzeyi Ölçeğinin Sosyal Kaynaklı alt boyutu puanlarının ise sınıf düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.045<.05$). Ergenlerin Mükemmeliyetçilik Düzeyi Ölçeğinin Sosyal Kaynaklı alt boyutunda 11. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması ($X=30.74$), 12. sınıf öğrencilerinin puan ortalamasından ($X=28.11$) anlamlı olarak daha yüksektir. Başka bir deyişle 11. sınıf öğrencilerinin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerinin 12. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8’de yer alan Eta Kare değerlerine bakıldığında, sınıf düzeyi değişkenine göre, ergenlerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik düzeyleri ve akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir farkın olmadığı, akademik erteleme davranışı ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında görülen anlamlı farkın ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu duruma göre, sınıf düzeyi değişkeninin ergenlerin akademik erteleme davranışı ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerindeki etkisinin, kendine yönelik mükemmeliyetçilik düzeyleri ve akademik öz yeterlik inançları üzerindeki etkisine göre daha büyük olduğu söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulguların sonuçları ve ulaşılan sonuçlar ilgili literatür eşliğinde tartışılmıştır.

5.1 Tartışma

Denence 1. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın birinci denencesinde ergenlerin akademik erteleme davranışı ile akademik öz yeterlik inançları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4). Bu durum öğrencilerin kendilerini yeterli hissettikleri akademik sorumlulukları ertelemeyen yerine getirmeleri ile açıklanabilir. Literatürde bu konuyla ilgili yapılmış olan çalışmalar araştırmanın birinci denencesine ait bulguları destekler niteliktedir. Akbay (2009), araştırmasında akademik erteleme davranışı ile akademik öz yeterlik inançları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Ayrıca, Ekinci (2011) yaptığı çalışmada öğrencilerin akademik öz yeterlik inançları ile akademik erteleme davranışları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Denence 2. Ergenlerin akademik erteleme davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın ikinci denencesinde ergenlerin akademik erteleme davranışı ile Mükemmeliyetçilik Düzeyi Ölçeği alt boyutlarından Kendine Yönelik alt boyutu puanı arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 5). Bu durum mükemmeliyetçi kişilik özelliğine sahip olan ergenlerin başarısız olmama ya da sorumluluklarını geciktirmeme amacıyla akademik erteleme davranışında bulunmamalarıyla açıklanabilir. Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde, denence bulgularıyla paralellik gösterdiğini görüyoruz. Çakıcı (2003), araştırmasında kişinin kendine yönelik mükemmeliyetçiliği ile akademik erteleme davranışı arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Ayrıca Sarıoğlu (2011)

çalışmasında akademik erteleme eğilimi ile mükemmeliyetçiliğin düzen ve kişisel standartlar boyutları arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunduğunu belirtmiştir.

Denence 3. Ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısıdır.

Araştırmanın üçüncü denencesinde ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin, akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığı incelenmiş ve ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin, akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Başka bir deyişle ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeylerinin, akademik erteleme davranışı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur (Tablo 6). Bu sonuca göre ergenlerin akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri, akademik erteleme davranışını açıklamaktadır.

Bandura (1986) bireyin yeterli düzeyde yeteneğe sahip olmasının bireyin o göreve başlama ve devam ettirmesi konusunda itici bir güç olduğunu belirtmiştir (aktaran Akbay, 2009). Buradan hareketle öğrencilerin akademik sorumlulukları ile ilgili yeterli düzeyde öz yeterliğe sahip olmalarının güdülenmelerini artırarak erteleme davranışının azalmasını sağlayacağı söylenebilir. Antony ve Swinson (2009), bir göreve başlamadan önce yapmaları gerekenleri listeleterek kontrollü ve aşırı titiz olmanın mükemmeliyetçi bireylerin davranış biçimi olduğunu belirtmiştir (aktaran Sarıoğlu, 2011). Bu da mükemmeliyetçi bireylerin görevi erteleme ihtimalini minimuma indirdiklerini göstermektedir.

İlgili literatür incelendiğinde akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyinin akademik erteleme davranışını açıkladığını gösteren pek çok sonuç bulunmuştur. Çakıcı (2003) araştırmasında mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarıyla birlikte akademik erteleme davranışındaki varyansın % 25'ini açıkladığını belirtmiştir. Ayrıca Akbay (2009), yaptığı çalışmada akademik güdülenme, akademik yüklenme stilleri ve akademik öz yeterlik değişkenlerinin akademik ertelemeyi yordadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca göre bu değişkenlerin ortak olarak akademik ertelemenin % 10'unu açıkladığı görülmüştür.

Denence 4. Ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü denencesine ait bulgulara bakıldığında, ergenlerin cinsiyetine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından “Sosyal Kaynaklı” alt boyutunun anlamlı bir şekilde farklılaştığı, mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından “Kendine Yönelik” alt boyutunun ise anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (Tablo 7).

Araştırmanın dördüncü denencesine ait bulgularda akademik ertelemenin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Akademik erteleme ile ilgili cinsiyete ilişkin bulgular literatürde incelendiğinde farklı sonuçlar olduğu görülmektedir. Kınık (2015), üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada akademik erteleme ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Çakıcı (2003) da yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin akademik erteleme puanlarının cinsiyete göre değişmediğini belirtmiştir. Aydoğan (2008), lise son sınıf öğrencileri ile yaptığı araştırmada, akademik erteleme davranışının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Farklı çalışmalarda akademik erteleme ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilen çalışmalar da bulunmaktadır (Akdoğan, 2013).

Elde edilen bir diğer bulgu olan kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanlarının cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucu da literatür tarafından desteklenmektedir. Sarıoğlu (2015) araştırmasında mükemmeliyetçiliğin kişisel standartlar alt boyutunda cinsiyete ilişkin anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ergenlerin akademik öz yeterlik düzeyi ve mükemmeliyetçilik ölçeğinin “Sosyal Kaynaklı” alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Erkeklerin Mükemmeliyetçilik Ölçeğinin Sosyal Kaynaklı alt boyutu ve Öz Yeterlik Ölçeği puan ortalamasının kızların puan ortalamasından anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle

erkeklerin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerinin ve öz yeterlik inançlarının kızlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 7).

Akademik öz yeterliğin erkeklerde kızlara göre daha yüksek olması çeşitli sebeplerle açıklanabilir. Schunk (2009) kız ve erkeklerin öz yeterlik konusundaki ölçme araçlarını cevaplarken farklı tutumlar sergilediklerini, erkeklerin öz yeterliklerini daha yüksek algılayarak o şekilde cevaplandırıldığını, kızların ise orta düzeyde algılayarak o şekilde cevapladığını ifade etmektedir. Ayrıca toplumun erkek egemen yapısından dolayı erkeklere başarılı olma misyonunun yüklenmesi ve bu şekilde yetiştirilen erkeklerin kendilerini daha yeterli algılamaları da bu duruma sebep olarak gösterilebilir. İlgili literatürde ulaştığımız sonucu destekler nitelikte sonuçlar olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada Kandemir (2010), öz yeterlik puanlarının cinsiyete göre anlamlı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Koparan, Öztürk, Özkılıç ve Şenışık (2009), yapmış oldukları çalışmada erkeklerin sosyal öz yeterlik puanlarının kızlardan daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik bulgularında erkeklerin kızlara göre daha yüksek puanlar alması toplumun erkeğe yüklediği imajın ve yüksek beklentilerin erkeklerin davranışlarında kendisine odaklanma, kendini eleştirme ve dışarıdan yapılan eleştirilere karşı duyarlı olma gibi sonuçlar doğurmasıyla açıklanabilir (Sarıoğlu, 2011). Ülkemizde ergenlik döneminde pek çok sınava maruz kalmaları ve iş bulma sorunu yaşanması nedeniyle erkeklerin yaşadıkları kaygı mükemmeliyetçi tavırlar sergileme şeklinde kendini dışa vurabilir. İlgili literatürde araştırmamıza paralel sonuçlar bulunmaktadır. Sarıoğlu (2011) araştırmasında mükemmeliyetçiliğin ailesel eleştiri, hatalara aşırı ilgi ve davranışlardan şüphe boyutlarında erkek öğrencilerin puanlarının kızlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Kandemir (2010) da araştırmasında mükemmeliyetçiliğin ailesel eleştiri algısı puanlarında anlamlı bir farklılık bulmuştur.

Denence 5. Ergenlerin sınıf düzeyine göre akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir.

Araştırmanın beşinci denencesine ait bulgularda, ergenlerin sınıf düzeyine göre Mükemmeliyetçilik Düzeyi Ölçeği alt boyutlarından “Sosyal Kaynaklı” alt

boyutunun anlamlı bir şekilde farklılaştığı, akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından “Kendine Yönelik” alt boyutunun ise anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 8).

Mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından kendine yönelik mükemmeliyetçiliğin sınıf düzeyine ilişkin bulgularının anlamsız oluşu, literatürdeki bulgularla paralellik göstermektedir. Pamir (2008), araştırmasında mükemmeliyetçiliğin kişisel standartlar alt boyutunun sınıf düzeyine göre anlamsız olduğu sonucuna ulaşmıştır. Camadan (2009), mükemmeliyetçiliğin kişisel standartlar alt boyutunun sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulgularına ulaşmıştır.

Sınıf düzeyi değişkenine ilişkin bulgularda akademik ertelemenin sınıf düzeyine göre anlamsız oluşu literatür tarafından da desteklenmektedir. Arslan (2013), araştırmaya katılan öğrencilerin akademik erteleme düzeyinin öğrenim görülen sınıfa göre anlamlı olarak fark oluşturan bir etken olmadığını tespit etmiştir. Yıldırım (2011), araştırmasında öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinin sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Akademik öz yeterliğin sınıf düzeylerine ilişkin bulguların anlamsız olarak bulunması, ilgili literatür tarafından desteklenmektedir. Kandemir (2010), yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin öz yeterlik puanları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olmadığını bulmuştur. Ayrıca Tekkurşun (2015) da araştırmasında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik puanlarının sınıf düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir.

Ergenlerin mükemmeliyetçilik ölçeğinin “Sosyal Kaynaklı” alt boyutu puanlarının sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ergenlerin mükemmeliyetçilik ölçeğinin Sosyal Kaynaklı alt boyutunda 11. Sınıf öğrencilerinin puan ortalaması, 12. Sınıf öğrencilerinin puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Başka bir deyişle 11. Sınıf öğrencilerinin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik düzeylerinin 12. Sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 8).

Sınıf düzeyi değişkenine ilişkin bulgularda sosyal kaynaklı mükemmeliyetçiliğin anlamlı oluşu, farkın hangi sınıflar arasında olduğuna bakıldığında daha anlaşılır hale

gelmektedir. Bulgulara bakıldığında, 11. Sınıf öğrencilerinin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanlarının 12. Sınıf öğrencilerinden yüksek oluşu, ergenlerin yaşlarının ilerlemesiyle birlikte kazandıkları bağımsızlık duygusuyla açıklanabilir. Sarıoğlu (2011), yaptığı araştırmada mükemmeliyetçiliğin aile beklentileri alt boyutunda sınıf düzeyine ilişkin anlamlı bir fark olduğunu bulmuş, bu sonuca göre 1., 2. ve 3. Sınıf öğrencilerinin aile beklentileri puanlarının 4. Sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Pamir (2008), araştırmasında, mükemmeliyetçiliğin ailesel eleştiriler ve aile beklentileri alt boyutlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olduğu verilerini elde etmiştir.

5.2 Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın temel amacı ergenlerin akademik erteleme davranışları ile öz yeterlik ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaçla 602 ortaöğretim öğrencisinden oluşan örnekleme Kişisel Bilgi Formu, Akademik Erteleme Ölçeği, Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Çocuklar için Öz Yeterlik Ölçeği kullanılarak elde edilen veriler analiz edilmiş ve araştırmanın denenceleri test edilmiştir. Buna göre araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Ergenlerin akademik erteleme davranışı ile akademik öz yeterlik inançları arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
2. Ergenlerin akademik erteleme davranışı ile mükemmeliyetçilik düzeyi ölçeği alt boyutlarından “Kendine Yönelik” alt boyutu arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu, “Sosyal Kaynaklı” alt boyutu ile anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.
3. Ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve Mükemmeliyetçilik Ölçeği Sosyal Kaynaklı alt boyutu cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, Mükemmeliyetçilik Ölçeği Kendine Yönelik alt boyutu ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.
4. Ergenlerin Mükemmeliyetçilik Ölçeği alt boyutlarından Sosyal Kaynaklı alt boyutu sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, Kendine Yönelik alt boyutu, akademik erteleme davranışı ve öz yeterlik inançları sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak uygulayıcılara ve araştırmacılara daha sonra yapılabilecek çalışmalara ışık tutabilecek şu önerilerde bulunulmuştur:

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- 1- Akademik öz yeterlik inançlarının ve kendine yönelik mükemmeliyetçiliğin düşük olması ergenlerin akademik erteleme davranışını artırmaktadır. Bu bağlamda okullarda görev yapan öğretmenlerin, öğrencilere akademik öz yeterlik algısını düşürecek sorumluluklar vermeleri önlenmelidir.
- 2- Ergenlerin akademik öz yeterlik inancı ve mükemmeliyetçilik düzeyinin akademik erteleme üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunun bilinmesi öğrencilerde görülen akademik erteleme davranışını azaltmaya yönelik çalışmalarda öğretmenler için yön gösterici olacaktır.
- 3- Farklı cinsiyete ve farklı sınıf düzeylerine sahip öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının farklı değişkenlerle ilişkili olduğu sonucunun eğitimin paydaşları olan öğrenci, öğretmen ve veli ile paylaşılması akademik erteleme davranışının azaltılmasına yardımcı olabilecektir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- 1- Bu araştırmada ergenlerin akademik erteleme davranışları, mükemmeliyetçilik düzeyleri ve öz yeterlik inançları cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelenmiştir. Bu inceleme farklı demografik değişkenler dikkate alınarak genişletilebilir.
- 2- Bu çalışma Samsun'un İlkadım ilçesinde okuyan ortaöğretim öğrencileriyle sınırlıdır. Araştırmanın daha geniş bir çalışma grubuyla tekrarlanması ve farklı denenceler ilave edilerek çalışmanın detaylandırılması alana katkı sağlayacaktır. Ayrıca çalışma sonucunda elde edilen veriler incelenerek bu sonuçların nedenleri üzerine araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ackerman, D.S., Gross, B.L. (2005). My instructor made me do it: Task characteristics of procrastination. *Journal of Marketing Education*, 27 (1), 5-13.
- Adderholt, M. ve Golber, J. (1992). *Perfectionism: What's bad about being too good?*. Minneapolis: Free Spirit Publishing.
- Akbay, S.E. (2009). *Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklenme stillerinin rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Akdoğan, A. (2013). *Farklı depresyon- anksiyete- stres düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Akkaya, E. (2007). *Eğitim fakültesi öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Cinsiyet, yaş, akademik başarı, mükemmeliyetçilik ve depresyon rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar özyeterlilik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24), 1-10.
- Alexander, E. S. ve Onwuegbuzie, A. J. (2007). Academic procrastination and the role of hape as a coping strategy. *Personality and Individual Differences*, 42(7), 1301-1310.
- Antony, M. M. ve Swinson R.P., (2009). *When perfect isn't good enough: Strategies for coping with perfectionism*. New Harbinger Publications (2nd Ed.): CA.
- Arslan, A. (2013). *Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının karar verme stilleri ile ilişkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Aslan, O. ve Sağır, Ş. U. (2008). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının bilimsel tutumlarının, öz yeterlik inanç düzeylerinin ve etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Proceedings of the 8th International Education Technology Conference*, 868-873.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21),1-8.

- Aydoğan, D. (2008). *Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluluk kaygı ve özyeterlik ile açıklanabilirliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğan, H. (2016). *Özel eğitim (Zihin engelliler) öğretmen adaylarının fen öğretime ilişkin özyeterlik inançları* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Balkıs, M. (2006). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. Englewood cliffs, N. J: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.). *Encyclopedia of Human Behavior* (ss. 71-81). NY: Academic Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Baş, A. U. ve Siyez, D. M. (2010). Adaptation of the child and adolescent perfectionism scale to Turkish : The validity and reliability study. *Elementery Education Online*, 9(3), 893-909.
- Bayram, S.B. (2016). *Ergenlerin mükemmeliyetçilik özellikleri ve akademik alanda arzuların ertelenmesi ile akademik stres arasındaki ilişkinin incelenmesi*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bozdemir, E. (2011). Ergenlerin mükemmeliyetçilikleri ile mizah duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Brownlaw, S. ve Reasinger, R.D. (2000). Putting of until tomorrow what is better done today: Academic procrastination as a function of motivation toward college work. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 15.
- Burka, J. B., ve Yuen, L. M. (1983). *Procrastination: Why you do it, what to do about it?* Reading, MA: Addison-Wesley.
- Burka, J. B., ve Yuen, L. M. (2008). *Procrastination: Why you do it, what to do about it?* Da Capo Press, Cambridge.
- Burns, D. D. (1980). The perfectionist's script for self-defeat. *Psychology Today*, 14, 34-52.
- Burns, D.D. (1983), The spouse who is a perfectionist, *Medical Aspects of HumanSexuality*, 17, 219-230.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*.Ankara: Pegem Akademi.

- Camadan, F. (2009). *Ortaöğretim öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Can, H. (2012). *İlköğretim bölümü 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin çevreye yönelik bilgi, dünya görüşü ve çevre eğitimine yönelik özyeterlik inançlarının karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Caprara, G.V., Barbaranelli, C., Steca, P. ve Malone, P.S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44, 473-490.
- Çakıcı, D.Ç. (2003). *Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakır, H. (2015). *Öğretmen adaylarının sözlü anlatım özyeterlik inançlarının değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çalikoğlu, B.S. (2009). *Üstün zekalı öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ile mükemmeliyetçilik özellikleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, Ç. B. (2014). *Akademik ertelemenin bazı psiko-sosyal değişkenlere göre açıklanması ve gerçeklik terapisine dayalı akademik erteleme ile başa çıkma eğitim programının etkililiğinin sınanması* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Çelik, D. Y. (2013). *Üstün zekalı olan ve olmayan öğrencilerin mükemmeliyetçilik ve akademik özyeterlikleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, C. G. (2011). *İlköğretim matematik öğretmenliği programına öğrenim gören öğrencilerin matematik öğretimine yönelik özyeterlik inançları ve tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deniz, N. (2011). *Liseye devam eden ergenlerin risk alma davranışları ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dumanlı, M. (2014). *Türkçe öğretmen adaylarının yazılı anlatım özyeterlik inançlarının değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dixon, A.F., Lapsley, K.D. and Hancon, A.T. (2004). An empirical typology of perfectionism in gifted adolescents. *Gifted Child Quarterly*, 48, 95-106.

- Ekinci, E. (2011). *Ortaöğretim öğrencilerinin akademik özyeterlik düzeyleri ve akademik erteleme davranışlarının öğrenilmiş çaresizlik düzeylerini yordama gücü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Enns, M.W., Cox, B.J. ve Clara, I. (2002). Adaptive and maladaptive perfectionism: developmental origins and association with depression proneness. *Personality and Individual Differences*, c. 33, ss. 921-935.
- Erdoğan, D. (2016). *Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının ve durumluluk kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ergül, H. (2006). Çevrimiçi eğitimde akademik başarıyı etkileyen güdülenme yapıları. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 5(1), 1303-6521.
- Erözkan, A. (2008). *Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçilik eğilimleri ve depresyon düzeyleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Ersanlı, K. (2005). *Davranışlarımız, gelişim ve öğrenme*. Eser Ofset: Samsun.
- Ferrari, J. R. (1994). Dysfunctional procrastination and its relationship with self-esteem, interpersonal dependency and self-defeating behaviors. *Personality and Individual Differences*, 17 (5), 673-679.
- Friedman, I. A. ve Kass, E. (2002). Teacher self-efficacy: a classroom-organization conceptualization. *Teaching and Teacher Education* 18. 675-686.
- Frost, R. O., Marten, P. A., Lahart, C. and Rosenblate, R. (1990), The dimensions of perfectionism, *Cognitive Therapy and Research*, 14, 449-468.
- Gardner, C.C. (2009). *Self-efficacy in environmental education: Experiences of elementary education preservice teachers* (Doctoral Dissertation). University of South Carolina, USA.
- Güçbilek, B. (2014). *Farklı liselerde öğrenim gören öğrencilerin mükemmeliyetçilik özellikleri ile yabancı dil kaygıları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gülebağlan, C. (2003). *Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik alguları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürültü, E. (2016). *Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış

Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gwen, A., Benson, K. ve Eva, M. P. (2005). The role of mothers' use of control in children's perfectionism: implications for the development of children's depressive symptoms. *Journal o Personality*, Vol. 73 (1) 23-46.

Hamachek, D. E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology*, 15, 27-33.

Hanımoglu, E. (2010). *Seviye belirleme sınavına girecek olan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine sınav kaygısı, mükemmeliyetçilik ve anne baba tutumu arasındaki ilişkinin. incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Hawkins, C.C., Watt, H.M.G. ve Sinclair, K. (2001). *The promises and pitfalls of perfectionistic behaviour in australian adolescent girls*. AARE Annual Conference Papers, Fremantle Perth: University of Sydney.

Haycock, L. A., McCarthy, P., ve Skay, C. L. (1998). Procrastination in college students: the role of self-efficacy and anxiety. *Journal of Counseling andDevelopment*, 76, 317-324.

Hewitt, P. L. ve Flett, G. L. (1990), Perfectionism and depression: A multidimensional analysis, *Journal of Social Behavior and Personality*, 5, 423-438.

Hewitt, P. L. ve Flett G. L (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 456.

Hollander, M.H. (1965). Perfectionism. *Comprehensive Psychiatry*, 6 (2), 94- 103.

Janssen, T., ve Cartoon, J. S. (1999). The effects of locus of control and task difficulty on procrastination. *Journal of Genetic Psychology*, 160 (4), 436-442.

Kachgal, M. M., Hansen, L. S. ve Nutter, K. J. (2001). Academic procrastination prevention/intervention: Strategies and recommendations. *Journal of Developmental Education*, 25(1), 14.

Kaçar, T. (2016). *İlköğretim öğretmenlerinin özyeterlik inançları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kağan, M. (2010). *Akılcı duygusal davranışsal yaklaşıma dayalı akademik erteleme davranışını önleme programının etkililiğinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kahraman, S. (2013). *Üstün yetenekli 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin çoklu zeka alanlarına göre mükemmeliyetçilik düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kalkan, M. (2008). *Eğitim psikolojisi*. (ed. Y. Özbay ve S. Erkan) Ankara: Pegem Akademi.
- Kan, A. (2011). Albert Bandura ve sosyal öğrenme kuramı. Büyükelan Filiz, S. (Ed). *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları (77-95)*.Ankara: Pegem Akademi.
- Kandemir, M. (2010). *Akademik erteleme davranışını açıklayan bir model* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kaya, N. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacılığa yönelik tutumları ve yapılandırmacılığı uygulamaya ilişkin özyeterlik inançları (Afyonkarahisar ili örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kınık, Ö. (2015). *Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ile fonksiyonel olmayan tutumları, depresyon düzeyleri ve benlik saygıları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kırdök, O. (2004). *Olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik ölçeği geliştirme çalışması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Khan, M.J., Arif, H., Noor, S. S. ve Muneer, S. (2014). Academic procrastination among male and female university and college students. *FWU Journal of Social Sciences*, 8(2), 65-70.
- Koparan, Ş., Öztürk, F., Özkılıç, F. ve Şenışık, Y. (2009). An investigation of social self-efficacy expectations and assertiveness in multi-program high school students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 623–629.
- Korkmaz, İ. (2009). Sosyal öğrenme kuramı, Yeşilyaprak, B (Ed.). *EğitimPsikolojisi gelişim- öğrenme- öğretim*.(218-238). Ankara: Pegem Akademi.
- Koroğlu, A. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçi özellikleri ile rekabetçi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kurbanoglu, S. (2004). Öz yeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *BilgiDünyası*, 5(2), 137-152.

- Kurt, T. (2012). Öğretmenlerin öz yeterlik ve kolektif yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 195–227.
- Lay, C. H. (1986). At last, my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20 (4), 474-495.
- Lee, E. (2005). The relationship of motivation and flow experience to academicprocrastination in university students. *The Journal of Genetic Psychology* 166 (1), 5-14.
- McCown, W. ve Roberts, R. (1994). A study of academic and work-related dysfunctioning relevant to the college version of an indirect measure of impulsive behavior. *Integra Technical Paper, Radnor*, 94-98.
- McKean, K. J. (1994). Academic helplessness: applying learned helplessness theory to undergraduates who give up when faced with academic setbacks. *College Student Journal*, 28, 456-462.
- Milgram, N. A., Batori, G. ve Mowrer, D. (1993). Correlates of academic procrastination. *Journal of School Psychology*, 31 (4), 487-500.
- Milgram, N. N., Mey-Tal, G., ve Levinson, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific, in college students and their parents. *Personality and Individual Differences*, 25, 297-331.
- Milner, R., ve Woolfolk Hoy, A. (2002). *Respect, social support and teacherefficacy: A case study*. Paper presented at the American EducationalResearch Associacition, New Orleans, LA.
- Nakip, C. (2015). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik özyeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Oran, S. (2016). *Anadolu lisesi öğrencilerinde akademik erteleme davranışının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensitüsü, Mersin.
- Orange, C. (1997). Gifted students and perfectionism. *Roeper Review*, 20(1) , 39-41.
- Onwuegbuzie, A. J. (2004). Academic procrastination and statistics anxiety. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 29/1, 3-19
- Owens, A. M. ve Newbegin, I. (2000). Academic procrastination of adolescents in english and mathematics: Gender and personality variations. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15, 111-124.
- Özer, A. ve Altun, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(21), 45-72.

- Pamir, Ç. O. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Parker, W.D. (1997). An empirical typology of perfectionism in academically talented children. *American Educational Research Journal*, 34, 545-562.
- Pajares, F. ve Schunk, D. L. (2002). *Self and self-belief in psychology and education: An historical perspective*. Improving Academic Achievement. New York: Academic Press.
- Patch, A. R. (1984). Reflections on perfection. *American Psychologist*, 39 (4), 386-390.
- Pekdemir, Ü. (2015). *Dokuzuncu ve onuncu sınıf öğrencilerinin matematik başarıları ile matematik kaygıları, benlik saygıları, akademik özyeterlik inançları ve otomatik düşünceleri arasındaki ilişki*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Rice, K. G., Ashby, J. S., ve Slaney, R. B. (1998). Self-esteem as a mediator between perfectionism and depression: a structural equations analyses. *Journal of Counseling Psychology*, 45, 304-314.
- Rice, K.G., ve Mirzadeh, S.A., (2000). Perfectionism, attachment and adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 238-250.
- Rice, K.G. ve Preusser, K. J. (2002). Measurement and evaluation in counseling and development. *Alexandria*, 34(4), 210.
- Rothblum, E. D., Solomon, L. J., ve Murakami, J. (1986). Affective, cognitive, and behavioral differences between high and low procrastinators. *Journal of Counseling Psychology*, 33 (3), 387-394.
- Sarioğlu, A.F. (2011). *Öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimi ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Schechter, C. ve Tschannen-Moran, M., (2006). Teachers' sense of collective efficacy: An international view. *International Journal of Educational Management*, 20(6), 480 – 489.
- Schunk, D. H. (2009). *Öğrenme teorileri: Eğitimsel bir bakışla*. (Çev. Ed. Muzaffer Şahin), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Senecal, C., Koestner, R. ve Vallerand, J. (1995). Self-regulation and academic procrastination. *The Journal of Social Psychology*, 135 (1), 607-619.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. (10. Baskı).Ankara: Gazi Kitabevi.

- Solomon, L. J. ve Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31, 503- 509.
- Steel, P. D. G. (2002). *A measurement and nature of procrastination* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Minnesota, Minnesota, USA.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: A meta- analytic and theoretical review of quintessential self-regularity failure. *Psychological Bulletin*, 133 (1), 65-94.
- Şahin, H. (2011). *Lise öğrencilerinde mükemmeliyetçilik ve saldırganlık ilişkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tanrıkulu, M. (2013). *Ergenlerin akademik erteleme davranışlarıyla benlik saygılarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tekkurşun, G. (2015). *Beden eğitimi öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının incelenmesi (Gazi ve Kafkas Üniversitesi örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Telef, B.B. (2011). *Özyeterlikleri farklı ergenlerin psikolojik semptomlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Telef, B.B. ve Karaca R. (2012). Çocuklar için özyeterlik ölçeği; Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 169-187.
- Tepe, D. (2011). *Okul öncesi öğretmenlerinin özyeterlik inançlarını belirleme ölçeği geliştirme* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Toker, B. (2014). *Bilişsel davranışçı kurama dayalı olarak geliştirilen akademik erteleme davranışıyla başetme beceri eğitimi psikoeğitim grup yaşantısının üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışına etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Topal, N. (2015). *Akademisyenlerde erteleme ile kişilik özellikleri ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Tran, M. H. V. (2000). *Perfectionism, motivational orientation and academic performance*. unpublished master thesis. Lakehead University, Ontario.
- Tschannen-Moran, M. ve Johnson, D. (2011). Exploring literacy teachers' self-efficacy beliefs: Potential sources at play. *Teaching and Teacher Education*, 27(4), 751-761.

- Tuckman, B. W. (2002). *Academic procrastinators: Their rationalizations and web-course performance*. APA Symposium Paper, Chicago.
- Türk Dil Kurumu (2017). Erişim Tarihi: 08.03.2017 www.tdk.gov.tr
- Ulu, F. B. Ş (2012). *Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik özyeterlik inançlarının karşılaştırılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Ulukaya, S.(2012). *Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme yordayıcıları olarak aile bağlamında benlik ve ana-baba tutumları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uyanık, S. (2007). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik, yalnızlık ve kendine saygı düzeyinin sınav kaygısı üzerindeki etkileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Uzun, A. E. (2016). *Farklı liselere devam eden ergenlerin facebook bağlanma stratejileri ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük özyeterlik algıları. *Turkish Studies*, 7(2), 1115-1131.
- Ünal, M. (2013). *Lise öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından yordanması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine, buldukları sınıflara ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *İstanbul Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1. (2). 98-110.
- Vestervelt, C. M. (2000). *An examination of the content and construct validity of four measures of procrastination* (Unpublished Master of Arts Dissertation). University of Carleton, Canada.
- Watson, D. C.(2001). Procrastination and the five-factor model: A facet level analysis. *Personality and Individual Differences*, 30 (1), 149-158.
- Webster, M. (1983). Merriam Webster's collegiate dictionary encyclopedia britannica company. USA.
- Yaakub, N.F. (2000). *Procrastination among students in institutes of higher learning: Challenges For K-Economy* The School of Languages and Scientific Thinking. University Utara, Malaysia.

Yıldırım, Ü. (2011). *Ortaöğretim öğrencilerinin psikolojik belirtilerinin sosyal destek algısı ve akademik erteleme açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Yıldırım, S. (2015). *Üniversite öğrencilerinin akademik başarı, akademik erteleme, kopya çekme ve devamsızlık durumlarının yordayıcısı olarak sosyal bağlılık* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Yıldız, F.G. (2015). *Üniversite öğrencilerinin genel erteleme düzeyleri ile akademik erteleme düzeyleri ilişkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 71852106-605.01-E.3920254
Konu: Uygulama İzni

23.03.2017

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
İLKADIM KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı, 2012/13 nolu Genelgesi.
b) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 15/03/2017 tarihli ve 42301062-302.08-E.6463 sayılı yazısı.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Anabilim Dalı, yüksek lisans öğrencisi Nurbanu ATAŞ tarafından, İlimiz İlkadım İlçesine bağlı liselerde öğrenim gören öğrencilere uygulanmak üzere, "Ergenlerin Akademik Öz-Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri" konulu tez uygulama çalışması yapmak istediğine ilişkin ilgi (b) yazısı, ilgi (a) genelgeye göre incelenmiştir.

Söz konusu çalışmanın komisyon kararı doğrultusunda tez çalışma sonuçlarının Müdürlüğümüz Ar-Ge Birimine gönderilmesine dikkat edilerek, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, duyurusu ve denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere okul müdürlükleri sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmadan söz konusu çalışmanın yapılmasının sağlanması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Coşkun ESEN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ekler :

- 1- İlgi (b) yazı ve ekleri (6 sayfa)
2- 23/03/2017 tarihli komisyon kararı (1 sayfa)

Dağıtım:

-Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğüne
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)
Atakum İlçe Kaymakamlığına
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Atatürk Blv.Yeni Hükümet Konağı Kat:3 SAMSUN
Elektronik Ađ: <http://samsun.meb.gov.tr>
e-posta: samsunmem@meb.gov.tr

İrtibat: V. POLAT
Tel: (0 362) 4358063-4358064 (232)
Faks: (0 362) 4324854-4319376

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 96bd-0b52-3385-8b42-09df kodu ile teyit edilebilir.

EK-2

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
28.02.2017	2	2017/ 20

KARAR NO:
2017 – 20

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Doç.Dr. Hatice KUMCAĞIZ'ın danışmanlığında yapılacak olan yüksek lisans öğrencisi Nurbanu ATAŞ'ın "Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları, Akademik Öz-Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri" konulu yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışması okunarak görüşüldü.

Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Doç.Dr. Hatice KUMCAĞIZ'ın danışmanlığında yapılacak olan yüksek lisans öğrencisi Nurbanu ATAŞ'ın "Ergenlerin Akademik Erteleme Davranışları, Akademik Öz-Yeterlik İnançları ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri" isimli çalışmanın yapılması Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından oybirliği ile uygun bulunmuştur.

ASLI GİBİDİR.

EK-3**AKADEMİK ERTELEME ÖLÇEĞİ**

Aşağıda ders çalışma alışkanlıklarınızla ilgili cümleler verilmiştir. Lütfen aşağıdaki ifadelerin sizi ne ölçüde yansıttığını belirtiniz.	Beni hiç yansıtmıyor	Beni çok az yansıtmıyor	Beni biraz yansıtmıyor	Beni çoğunlukla yansıtmıyor	tamamen yansıtmıyor
1. Derslerimi düzenli olarak çalışırım.	1	2	3	4	5
2. Ödevlerimi/projelerimi genellikle son belirlenen tarihte yetiştiririm.	1	2	3	4	5
3. Daha keyifli şeyler yapmak için ders çalışmayı bırakırım.	1	2	3	4	5
4. Sınavlardan önce konuları tekrar etmeye zamanım kalır.	1	2	3	4	5
5. Ne zaman dersin başına otursam aklıma yapmam gereken başka işler gelir.	1	2	3	4	5
8. Sıkıcı ders çalışmayı son ana bırakırım.	1	2	3	4	5
9. Herhangi bir dersle ilgili verilen okumaları derse okumuş olarak gelirim.	1	2	3	4	5
10. Ders çalışırken bir şey yapmak, birisiyle konuşmak, çay ya da kahve içmek vb. için sık sık ara veririm.	1	2	3	4	5
11. Ödevlerimi/projelerimi zamanında teslim ederim.	1	2	3	4	5
12. Tarihi önceden bildirilmiş olsa bile sınav günü yaklaştığında önceliği belli olmayan başka işlerle uğraştığım olur	1	2	3	4	5
15. Çalışmayı sona bıraktığım için başarısız olduğum derslerim olur.	1	2	3	4	5
17. Bir sınavdan önce sınavla ilgili konuları her yönüyle çalışmış olurum.	1	2	3	4	5
18. Ödevlerimi/projelerimi yapmayı önemsiz gerekçelerle son güne bırakırım.	1	2	3	4	5
19. Ben derslerimi çalışmayı son ana bırakan ancak bir daha ki sefere çalışmaya zamanında başlayacağım diyen bir öğrenciyim.	1	2	3	4	5

EK-4

ÇOCUKLAR İÇİN ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ

Sevgili öğrenciler, aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup, sizin duygu ve düşüncelerinizi yansıtan her soru için sadece bir cevabı işaretleyiniz. Aşağıdaki sorulara cevabınız “Hiç” ise 1’i, “Biraz” ise 2’yi “Oldukça iyi” ise 3’ü, “İyi” ise 4’ü “Çok iyi” ise 5’i işaretleyiniz. Teşekkürler.

		Hiç	Biraz	Oldukça iyi	İyi	Çok iyi
1.	Sınıf arkadaşlarınız sizinle aynı görüşte olmadığı zaman kendi görüşlerinizi ne kadar iyi ifade edebilirsiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Yapılacak başka ilgi çekici şeyler olduğunda dersinizi ne kadar iyi çalışabiliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Çok korktuğunuzda yeniden sakinleşebilmeyi ne kadar iyi başarabiliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Çevrenizdeki diğer çocuklarla arkadaşlık kurmada ne kadar iyisiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Sınav için hazırlanmanız gereken bir üniteye ne kadar iyi çalışabiliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Tanımadığınız bir kişi ile sohbet etme konusunda ne kadar iyisiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Sınıf arkadaşlarınız ile ne kadar uyumlu çalışabiliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
11.	Duygularınızı ne kadar iyi kontrol edebiliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Her dersinizde ders boyunca dikkatinizi ne kadar iyi toparlayabiliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Çevrenizdeki diğer çocuklara sizin hoşlanmadığınız bir şeyi yaptıklarını ne kadar iyi anlatabilirsiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Kendinizi iyi hissetmediğinizde kendi kendinize moral vermede ne kadar iyisiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
15.	Okuldaki derslerin tümünü anlamayı başarma konusunda ne kadar iyisiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
16.	Komik bir olayı bir öğrenci grubuna ne kadar iyi anlatabilirsiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
18.	Diğer çocuklarla arkadaşlığınızı sürdürebilme konusunda ne kadar başarılısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
19.	Sizi rahatsız eden düşüncelerinizi bastırma konusunda ne kadar başarılısınız?	☐	☐	☐	☐	☐

EK-5**ÇOCUK VE ERGEN MÜKEMMELİYETÇİLİK ÖLÇEĞİ**

Sevgili öğrenci, aşağıda bazı cümleler yer almaktadır. Bu cümleleri okuyarak seni en iyi tanımlayan rakamı yuvarlak içine al. Doğru yanıtlar vermen, araştırmadan sağlıklı sonuçlar elde etmek için çok önemlidir. LÜTFEN HİÇBİR SORUYU BOŞ BIRAKMA !

Eğer okuduğun cümle senin için hiç uygun değilse 1'i yuvarlak içine al.
Eğer okuduğun cümle senin için çoğunlukla uygun değilse 2'yi yuvarlak içine al.
Eğer okuduğun cümle senin için ne doğru ne yanlışsa 3'ü yuvarlak içine al.
Eğer okuduğun cümle senin için çoğunlukla doğruysa 4'ü yuvarlak içine al.
Eğer okuduğun cümle senin için çok doğruysa 5'i yuvarlak içine al.

1	Yaptığım her şeyin mükemmel olmasına çalışırım.	1	2	3	4	5
2	Yaptığım her şeyde en iyi olmak isterim.	1	2	3	4	
3	Yaşamımda benden mükemmel olmamı isteyen bekleyen insanlar var.	1	2	3	4	5
4	Her zaman sınavda en yüksek notu almaya çalışırım.	1	2	3	4	5
5	Her zaman yapabileceğim en iyisini yapmamam beni gerçekten rahatsız eder.	1	2	3	4	5
6						
7						
8	Bir hata yaptığımda kendime çok kızarım.	1	2	3	4	5
9	Eğer her zaman yapabileceğim en iyisini yapmazsam, diğer insanlar başarısız olduğumu düşünür.	1	2	3	4	5
10	Diğer insanlar daima mükemmel olmamı beklerler.	1	2	3	4	5
11	Eğer ödevimde bir hata bile varsa moralim bozulur.	1	2	3	4	5
12	Çevremdeki insanlar her konuda kusursuz olmamı bekliyorlar.	1	2	3	4	5
13	Yaptığım her şey mükemmel olmalı.	1	2	3	4	5
14	Öğretmenler ödevimin mükemmel olmasını bekliyorlar.	1	2	3	4	5
16	Her zaman diğerlerinden daha iyi olmam beklenir.	1	2	3	4	5